

30к-2/10521

ПРОЛЕТАРЫ УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЗА ЛЕНИНСКУЮ
ВУЧОБУ

О Р Г А Н
КУЛЬПРОПУ
Ц Н Н П /к/б

ЧЕРВЕНЬ

N 2

Д В Б 1932
ПАРТМАСШТАБ

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

[Partial view of the adjacent page, showing faint handwriting and a vertical line of text]

Б 05

ПРОЛЕТАРЫ УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ

ЗА ЛЕНІНСКУЮ ВУЧОБУ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

№ 2

ЧЭРВЕНЬ 1932

ВЫХОДЗІЦЬ 2 РАЗЫ У МЕСЯЦ

ДЗЯРЖАУНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БЕЛА
ПАРТМАССЭКТАР

М Е Н С К

Літпраўка Н. Бокая
Корэктар У. Ляўданскі
Тэхрэдактар І. Жыгар
Здана ў друкарню 6-VII—32 г.
Падпісана да друку 20-VII—32 г.

МАРКСЫСЦКА-ЛЕНІНСКАЕ Выхаваньне на ўзровень задач сучаснага этапу соцыялістычнага будаўніцтва

Марксысцка-ленінскае выхаваньне партыйных мас і комсамолу на новым этапе, на парозе пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства, пры ўмовах усё ўзрастаючага міжнароднага рэволюцыйнага руху набывае асаблівае значэньне.

«Новыя посылехі соцыялізму рабочая класа забяспечыць толькі ў барацьбе з рэшткамі капіталізму, даючы бязлітасны адпор супраціўленьню капіталістычных элемэнтаў, якія гінуць, перамагаючы буржуазныя і дробнабуржуазныя прадрассудкі сярод працоўных і вядучы настойлівую работу па соцыялістычным іх перавыхаваньні» (З пастановы XVII партконференцыі).

Гэтыя задачы патрабуюць ад усіх зьвеньяў КП(б)Б узяцьця марксысцка-ленінскага выхаваньня партыйных мас на больш высокую ступень, каб на аснове аўладаньня марксысцка-ленінскай рэволюцыйнай тэорыяй і аўладаньня нацыянальнай культурай, пролетарскай па зьмесьце і нацыянальнай па форме, перавыхавалі шырокія працоўныя масы ў сьвядомых работнікаў бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

Сакавіцкі аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК КП(б)Б, даючы характарыстыку сучаснага пэрыоду, адзначыў, што:

«У гэтых умовах асабліва важнае значэньне набывае далейшая работа па падвышэньні ідэйна-політычнага ўзроўню, па ўзмацненьні марксысцка-ленінскага выхаваньня ўсіх членаў партыі, комсамолу, у першую чарту маладых, новапаступаючых у партыю і комсамол, шляхам больш глыбокага вывучэньня гісторыі нашай партыі, асноўных прынцыпаў ленінізму, усваеньня вучэньня Маркса, Энгельса, Леніна і Сталіна».

Марксыска-ленінскае выхаваньне—гэта ня толькі справа Культпропу, гэта справа ўсіх партыйных камітэтаў, усіх партыйных арганізацый.

Неабходна звярнуць асаблівую ўвагу на якасьць выкладаньня, сваячасова рэагаваць і папярэджаваць узьнікненьне фактаў ідэолёгічных скажэньняў на занятках.

На аснове бесперапыннага навучальнага году трэба пераключыцца на летнія формы работы. Зараз-жа лавінны быць распрацаваны мерапрыемствы па ўзмацненьні сеткі на летні час, трэба ліквідаваць дэмабілізацыйныя настроі аб спыненьні вучобы да восені. Побач з трохмесячнымі школамі неабходна шырска разгарнуць новыя масавыя формы партвучобы: сэмінары ўдарнікаў, кароткатэрміновыя курсы нізавога актыву, гурткі бягучай політэміі, дэкадныя, пяцідзённые школы, ударныя дні вучобы і т. д.

Работу сеткі партасьветы трэба перавесці на рэлысы соцапартызанства і ўдарніцтва, разгортваючы гэты мэтад унутры кожнага прадпрыемства, саўгасу, колгасу, МТС і паміж імі, як адну з асноўных умоў падняцьця якасьці работы па марксыска-ленінскім выхаваньні.

Шэсьць умоў тав. Сталіна знайшлі яшчэ недастатковае адлюстраваньне ў галіне марксыска-ленінскага выхаваньня. Няма належнай гібкасці ў справе сваячасовай ліквідацыі адсеву. Адсутнічае пастаянны і дакладны ўлік ахопу партыйцаў і камсамольцаў рознымі відамі марксыска-ленінскага выхаваньня. Адсутнічае вывучэньне новых рабочых папярэньняў па соцыяльным паходжаньні, агульнай і політычнай пісьменнасьці, нацыянальным складзе і т. д. Гэта буйнейшыя недахопы ў сэнсе канкрэтнага і апэратыўнага кіраўніцтва на важнейшых вучастках марксыска-ленінскага выхаваньня, трэба ліквідаваць у найкарацейшы тэрмін, павысіўшы ініцыятыву па рэалізацыі гістарычных умоў правадыра партыі—тав. Сталіна ва ўсёй сыстэме прапагандысцкай работы.

Партыйныя ячэйкі разам з прапагандыстамі павінны ведаць асабістыя якасьці кандыдата партыі, рэагаваць на недастатковы тэарэтычны рост кожнага з іх, выяўляць формальныя адносіны да вучобы і выдзяляць у вышэйшыя зьвеньні партсеткі ўдарнікаў партвучобы. Барацьба з цякучасьцю і адсёвам слухачоў і да

гэтага часу застаецца слабым месцам. Неабходна рашуча змагацца за ўзмацненне дысцыпліны і чоткасць у рабоце партшкол.

Організацыйнае і якаснае ўзмацненне сеткі партасветы ўсіх відаў—адна з важнейшых задач на фронце пропаганды. Вывучэнне сучасных задач соцыялістычнага будаўніцтва, зместу і форм класовай барацьбы неабходна падняць на належную вышыню. Нельга зводзіць задачы марксысцка-ленінскага выхавання да адной школьна-гурткавай формы вучобы. Гэта форма вельмі важная, але вучыць і выхоўваць трэба і на вопыце штодзённай практыкі соцыялістычнага будаўніцтва, увязваючы гэту практыку з тэорыяй.

Вялікае значэнне набывае падрыхтоўка пропагандыстаў не «наогул», а дыферэнцыявана: рабочых, саўгасных, колгасных прапагандыстаў. Дэферэнцыяваны падыход павінен быць і ў самой сістэме выхавання. Неабходна ўлічваць умовы пасобных галін вытворчасці (прымысловасць, сельская гаспадарка, транспорт, новабудоўлі), вытворча-бытавыя ўмовы і іх асаблівасці: старыя рабочыя, новыя рабочыя, жанчыны, колгаснікі; агульна-адукацыйную і палітычную падрыхтоўку і т. д.

Марксысцка-ленінскае выхаванне сярод нацыянальных меншасцей, забяспечэнне іх прапагандыстамі і падручнікамі на роднай нацыянальнай мове — павінна быць разгорнута значна шырэй. Асабліва вялікая работа па перабудове сеткі партасветы патрабуецца ад партарганізацыі Койданаўшчыны, як польскага нацыянальнага раёну.

Сакавіцкі пленум ЦК і ЦКК КП(б)Б падкрэсліў неабходнасць:

«звярнуць асаблівую ўвагу пры разгортванні марксысцка-ленінскай вучобы на поўны ахоп кандыдатаў партыі, старанны падбор прапагандысцкіх кадраў, рашучае паляпшэнне якасці партыйнай вучобы і спалучэнне партвучобы з практыкай соцыялістычнага будаўніцтва».

Гэта дырэктыва аб поўным ахопе кандыдатаў партыі марксысцка-ленінскай вучобай павінна быць выканана. Усім арганізацыям КП(б)Б неабходна мобілізаваць вакол задач марксысцка-ленінскага выхавання ўсіх камуністаў, беспартыйных рабочых і

колгаснікаў для падняцця работы сеткі партасветы на вы-
шынню сучасных задач соцыялістычнага будаўніцтва.

Яшчэ больш узьняць бояздольнасць слухачоў партасветнай
сеткі ў барацьбе за ажыццяўленне чарговых задач партыі, ра-
шуча перамагаючы ўсякія праяўленьні правага опартунізму, які
астаецца талоўнай небяспекай на даным этапе, «лявацкіх» за-
гібаў і прымірэнства да іх, — такая асноўная задача ў галіне па-
тыйнай асветы, якая павінна ажыццяўляцца на падставе генэ-
ральнай лініі партыі, у барацьбе з трацкіскай контрабандай, у
змагаьні за партыйнасць навукі, за аўладаньне тэорыяй
Маркса, Леніна, Сталіна.

1. СТВараЕМ КАДРЫ ПРОЛетАРСКАЙ ІНтЭліГЕНцыІ¹⁾

Год назад правадыр партыі тав. Сталін высунуў 6 рашаючых умоў перамогі.

Правяраючы ажыццяўленьне адной з баявых умоў—падрыхтоўку кадрў і аўладаньне тэхнікай на заводзе «Ксмунар»,—мы констатуем значныя дасягненьні.

Да арганізацыі на заводзе тэхнікуму існавалі курсы павышэньня кваліфікацыі майстроў. Курсы ставілі вузкую мэту—павышэньне агульна-асьветных ведаў. Належнай увязкі тэорыі з вытворчымі процэсамі на курсах ня было.

Пасьля некалькіх месяцаў вучобы гэтыя курсы развальваліся. Гэты малюнак паўтараўся на працягу некалькіх год. Такое становішча прымусіла заводзкія арганізацыі паставіць у мінулым годзе пытаньне аб неабходнасьці арганізацыі на заводзе некаторай цэльнай сыстэмы рабочай асьветы. Пасьля абмеркаваньня гэтага пытаньня спыніліся на арганізацыі заводзкага тэхнікуму, які і быў арганізаван у кастрычніку мінулага году.

Базай тэхнікуму зьяўляецца машынабудаўнічы завод «Ксмунар», які вырабляе аб'екты сярэдняга машынабудаўніцтва. У момант арганізацыі тэхнікуму на заводзе працавала рабочых, служачых і ІТР—1.100 чал.

¹⁾ Друкуючы артыкул т. т. Пісман і Гіршгори аб паставоўцы тэхвучобы на заводзе «Комунар» (Менск), рэдакцыя заклікае партарганізацыі і іншых заводаў, саўгасаў, колгасаў падзяліцца вопытам тэхпропаганды на старонках журналу «За ленинскую вучобу». Адначасова, як буйны недахоп, які не знайшоў адлюстраваньня ў артыкуле, рэдакцыя адмячае падмену партпропаганды тэхвучобай на заводзе «Комунар». (Глядзі матэрыялы абсьледваньня партвучобы па г. Менску ў даным нумару «За ленинскую вучобу»).

Тэхнікум ставіць сваёй мэтай—не адрываючы рабочых ад вытворчасці, рыхтаваць тэхнікаў гарачай і халоднай апрацоўкі металю, як прорабаў вытворчасці, так і кіраўнікоў цэхаў.

Групы тэхнікуму былі арганізаваны па цэхавым і зменным прынцыпе. Вучэбныя пляны і вытворчая практыка лавінны быць прыстасаваны да кожнай групы паасобку.

Тэхнікум у асноўным складаецца з чатырох курсаў, а іменна: першы курс, на які прымаліся рабочыя з ведамі ў аб'ёме пяцігодкі, з тэрмінам навучання ў 40 месяцаў; другі—на які прымаліся рабочыя з ведамі за 6 груп сямігодкі з тэрмінам навучання ў 36 месяцаў; трэці—рабочыя з ведамі ў аб'ёме сямігодкі з тэрмінам навучання ў 32 месяцы; на чацвёртым курсе займаліся дзве групы майстроў. Програма разлічана для першай групы майстроў—у 28 месяцаў вучобы, а для другой групы—22 месяцы. Ёсць таксама адна група скончальных профшколы: ФЗВ, якая лічыцца на правах ФЗТГ, якім даецца праграма навучання ў 17 месяцаў.

Трэба адзначыць, што ва ўказаныя тэрміны не ўваходзіць практыка на вытворчасці, якая разлічана для кожнага курсу і кваліфікацыі кожнага студэнта паасобку, і абавязкова для ўсіх. Прадугледжана таксама вытворчая практыка па-за заводам.

Паводле пляну маецца на ўвазе, як тэхніцкая вытворчая практыка па ўсіх цэхах заводу, так і штодзённае навучанне, інструктаж студэнта тэхнікуму на яго рабочым месцы з боку спецыяльнага школьнага інструктару. Такі інструктаж будзе значна спрыяць павышэнню кваліфікацыі студэнтаў тэхнікуму, належнаму разуменню работы і, бязумоўна, будзе садзейнічаць выкананню заводам прамфінпляну.

Адной з асноўных мэт, якія ставіць тэхнікум, з'яўляецца таксама пастаноўка пэўнай партыйна-выхаваўчай работы, якая з'яўляецца неадлучнай часткай навучальных плянаў. Соцыяльна-эканамічныя дысцыпліны ў заводскім тэхнікуме павялічаны супроць плянаў іншых тэхнікумаў. Вызначана па соцыяльна-эканамічным цыкле па розных групам ад 384 да 631 гадзін, што складзе ад 18 да 23 проц. да ўсяго навучальнага пляну. У вучэбным плане вызначана таксама пэўная колькасць гадзін на бягучую політыку.

Трэба, аднак, прызнаць, што ў гэтым годзе мы маем на гэтым фронце прарыв. Соцыяльна-эканамічныя дысцыпліны ня

былі пастаўлены на належную вышыню, асабліва ў сэнсе якасці і метадыкі выкладання.

Належная ўвага аддана беларускай мове. З гэтым пытаннем справа ўскладняецца з прычыны таго, што рабочыя, якія паступаюць у тэхнікумы, недастаткова падрыхтаваны і таму прыходзіцца нават у старэйшых групах пачынаць з правапісу.

Тэхнікум забяспечаны адпаведнымі выкладчыкамі агульна-тэхнічных і спецыяльных дысцыплін. Аднак, для большасці выкладчыкаў работа ў тэхнікуме зьяўляецца дадатковай да іх асноўнай работы і, зразумела, гэта адчуваецца. Выкладчыкі не дапамагаюць тэхнікуму ў дастатковай меры ў штодзённай рабоце, а таксама рабоце па ажыццяўленні неабходнай тэхнікуму ўвязкі тэорыі з работай рабочага на вытворчасці. Выходзячы з гэтага, трэба зараз-жа паставіць пытанне аб цвёрдых пэдакадрах для тэхнікуму.

Як бачым, гэты заводскі вячэрні тэхнікум адрозніваецца ад іншых тэхнікумаў тым, што ўся вучоба неасрэдна звязана з вытворчасцю заводу і работай кожнага студэнта паасобку. Вучоба прыстасавана да змен, што дае магчымасць займацца бесьперапынна. Тэхнікум папулярызаваны сярод рабочых, ён прыходзіцца на заводзе.

Адзначаючы ўсе гэтыя дадатныя бакі ў рабоце тэхнікуму, трэба з усёй рашучасцю выказаць неадолны, якія ёсць у рабоце тэхнікуму.

Вучобныя планы, праўда, прадугледжваюць вытворчую практыку, як у часе вучобы без адрыву ад вытворчасці, так і 2—3 месяцы практыкі, у залежнасці ад груп, перад сканчэннем тэхнікуму. Але ў самой сістэме навучання вытворчая кваліфікацыя студэнта да гэтага часу дастатковага адлюстравання не знайшла і пытанне гэта да гэтага часу ў дастатковай ступені не распрацавана.

Систэма не ўключае ў сваю арбіту ўсёй масы рабочых, якія маюць магчымасці вучыцца ў тэхнікуме і для якіх метаэгодна стварэнне метавай гуртоў і арганізацыя іншых відаў масавага тэхнічнага навучэння.

Указаная сістэма, даючы цвёрдую канчатковую ўстаноўку — выпуск тэхнікаў па халоднай і гарачай апрацоўцы металю — яна не выяўляе прамежных метавай устаноў (кваліфікаваны рабочы, брыгадзір, майстар кваліфікацыі, які слухач

навінен атрымліваць па меры праходжаньня пэўнага аб'ёму ведаў).

Намечаны намі профіль спецыялістаў, якіх павінен выпусьціць тэхнікум, цвёрдых падстаў ня мае ў сувязі з тым, што ні з боку Мэталіаб'яднаньня, ні з боку Цяжпраму (былога ВСНГ), а таксама і з боку аддзелаў кадрў заводу няма пэўных заявак аб падрыхтоўцы ў тэхнічных кадрах з жолькаснага і якаснага боку.

Сур'ёзным недахопам было тое, што пры арганізацыі тэхнікуму былі залічаны не пасрэдна ў тэхнікум рабочыя з рознай падрыхтоўкай. Праверка ведаў была павярхоўнай і потым аказалася, што ўзровень ведаў у некаторай часткі быў вельмі нізкі. Перавесыці ўжо прынятых у тэхнікум студэнтаў у арганізаваную першую ступень было немагчыма і ўдалося арганізаваць толькі невялікую падрыхтоўчую групу.

Перабудова работы тэхнікуму намечана намі ў наступным напрамку.

Асноўным рэзервам, які павінен жыць усю сетку нашай вучобы, павінны стаць побач з рабочымі заводу «Комунар» і рабочыя заводу «Імя Варашылава», заводу «Ударнік», з ахопам рознага віду вучобай больш, як 400 чалавек.

Пры гэтым будуць навучацца наступныя катэгорыі рабочых: малапісьменныя, некваліфікаваныя рабочыя, якія пераводзяцца на кваліфікаваную работу, практыкі, якія займаюць адміністрацыйна-тэхнічныя пасады, усе ўжо паступіўшыя на завод рабочыя, якія ня маюць кваліфікацыі, або маюць ніжэйшую кваліфікацыю.

Першай стадыяй навучаньня, абавязковай для ўсёх рабочых і служачых, што паступаюць на завод, зьяўляюцца ўводныя курсы. Уводныя курсы працуюць па асобнай праграме і дзіны.

Яны ставяць сабе наступную мэту: прапусьціць у парадку паступовасьці увесь наяўны склад рабочых і служачых заводу.

Уся вучоба будзе разьбівацца ў нас на камбінаце на тры ступені. Асноўным ядром зьяўляецца другая ступень—тэхнікум, які мае пад сабой базу першую ступень, у выглядзе падрыхтоўчых курсаў да тэхнікуму. Падрыхтоўчыя курсы маюць мэтан даць агульна-асьветную і тэхнічную падрыхтоўку для паступленьня ў тэхнікум. Адначасова праследуюцца яшчэ дзьве мэты—даць ра-

бочаму кваліфікацыю 3—4 разраду і даць элементарныя тэхнічныя веды па тэхнолёгіі, графіцы, спэцсправе, якія неабходны тэхнічна-пісьменнаму рабочаму адпаведнага разраду.

Вышэйуказаныя курсы, выходзячы з адзначанай устаноўкі, намячаюцца двух відаў— Б 1 і Б 2. Для асоб, якія маюць кваліфікацыю 2—3 разраду—Б 1, і для асоб, якія ня маюць ніякай кваліфікацыі—Б 2. Некваліфікаваныя рабочыя павінны набыць на курсах Б 2 побач з адпаведнымі ведамі кваліфікацыю 2-га разраду і потым механічна пераводзяцца на падрыхтоўчы курс кваліфікаваных рабочых Б 1, дзе павышаюць сваю кваліфікацыю да 3—4 разраду, а таксама прадаўжаюць сваю вучобу. Абодвы віды курсаў складаюцца з раду зьвеньняў у залежнасьці ад агульна-асьветнай падрыхтоўкі слухачоў, пачынаючы ад няпісьменных і малапісьменных і канчаючы сямігодкай. Тэрмін навучаньня на курсах залежыць ад таго, у якое зьвяно можа паступіць рабочы па сваіх ведах.

Што датычыцца другой ступені тэхнікуму, дык структура яго ў асноўным астаецца ранейшай. У тэхнікуме астаюцца 3-я група сытесароў, якая будзе другім курсам тэхнікуму. Таксама ў тэхнікуме астаюцца цяперашнія другія групы сылесароў, такароў і ліцейшчыкаў, якія будуць складаць першы курс тэхнікуму. У складзе тэхнікуму астаюцца таксама групы майстроў, астаецца адна паськораная група скончыўшых прафшколу на правах ФЗТГ.

Вучэбны плян нормальных груп разьлічаны на 27 месяцаў вучобы тэарэтычнай і 3 месяцы практыкі з вызваленьнем ад вытворчасьці. Усяго намячаецца 2.630 гадзін. Звыш гэтага часу маецца на ўвазе праходжаньне практыкі на заводзе, як ужо ўказвалася вышэй. Тэрмін навучаньня ў падрыхтоўчых групах тэхнікуму астаецца вышэйуказаным.

Комбінат павінен будзе таксама абслугоўваць і групу завочнікаў, вучоба якіх павінна ўвязвацца ў агульную сыстэму.

Зразумела, існаваньне комбінату не выключае стварэньня розных мэтавых курсаў, якія прадугледжваюцца нашай сыстэмай, а наадварот, комбінат або тэхнікум павінен дапамагчы разгортваньню тэхнічнай прапаганды на мэталаяпрацоўчых заводах, якія ён будзе абслугоўваць, дапамагаючы ў рабоце мэтавых гурткоў.

Ня гледзячы на цяжкасці і на тыя значныя недахопы, якія мелі месца ў рабоце, тэхнікум ужо сябе апраудаў. 120 чалавек заводу «Комунар» прайшлі вучэбны гадавы плян.

Тэхнікум, а з ім і сыстэма рабочай асветы на заводзе заваявалі пэўны аўторытэт. Ёсць масавае імкненне сярод рабочых да павышэння сваіх тэхнічных ведаў.

Мэтазгоднасць існавання тэхнікуму з фінансавага боку і рэнтабельнасць яго паказваюць наступныя лічбы: на існаванне тэхнікуму адпушчана 107.000 руб. на 1932 г., з іх на новае абсталяванне—каля 60.000 руб., што ў параўнанні з курсамі толькі на 30 асоб, на стыпэндую якіх выдаткоўваецца 108.000 руб., зьяўляецца нязначнай сумай. Апрача таго, трэба прыняць пад увагу, што за гэты год мы выпускаем 17 тэхнікаў. Групы брыгадзіраў і майстроў праз год таксама заканчваюць курс навучання, адначасова паднімаецца ўзровень кваліфікацыі і адукацыі многіх рабочых, папулярызуюцца тэхніка і тэхвучоба. Апрача таго, трэба ўлічыць і тую эканомію, якая дасягаецца тым, што студэнты не адрываюцца ад вытворчасці і ўсе гады вучобы даюць непасрэдную матэрыяльную прадукцыю дзяржаве.

Трэба адзначыць, што тэхнікум мае абсталяваны прыборамі і рэактывамі, прыборамі для чарчэння і дэталямі машын фізічны кабінэт, тэхнічную бібліятэку. Набыта поўнае абсталяванне для хімічнага кабінэту.

Пэўныя дасягненні ёсць, але на гэтым нельга спыніцца. Трэба зараз-жа сур'ёзна заняцца пытаннем перабудовы работы і стварэння спрыяючых умоў для работы комбінату ў наступным навучальным годзе.

Брыгадзір

**З МАТЭРЫЯЛАЎ АБСЬЛЕДВАНЬНЯ ПАРТАСЬВЕТЫ
НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ г. МЕНСКУ**

Забяспечанасьць менскай арганізацыі кваліфікаванымі прапагандыстамі (асьпірантура, Комвуз) і вялікім кадрам партактыву ствараюць добрыя ўмовы для разгортваньня марксысцка-ленінскага выхаваньня, у прыватнасьці партыйнай асьветы, як аднаго з галоўнейшых зьвеньняў бальшавіцкага выхаваньня. На радзе прадпрыемстваў партсетка працавала здавальняюча, але побач з дасягненьнямі мелі месца і зрыў партвучобы на швэйнай ф-цы «Кастрычнік» (1.500 рабочых), на хлебазаводзе (500 рабочых), на партколектыве Менбуду (звыш 1.000 рабочых), служба цягі (540 рабочых); недавальняючае становішча партасьветы на заводзе імя Варашылава; падмена партасьветы тэхвучобай на заводзе «Комунар». Зусім не разгорнута партасьвета на Міхановіцкім торфозаводе. Нерэалізавана дырэктыва аб абавязковасьці вучобы ўсіх кандыдатаў партыі; недастатковы ахоп членаў партыі і комсамолу партсеткай; недавальняючая якасьць партвучобы ў некаторых зьвеньнях партвучобы; не разгорнуты летнія формы вучобы ва ўсіх абсьледаваных прадпрыемствах. Галоўнай прычынай такога становішча зьяўляецца опартуністычная недаацэнка з боку партарганізацый указаных прадпрыемстваў марксысцка-ленінскага выхаваньня. Пануе ўраўнілаўка, якая выражаецца, па-першае, у тым, што вучоба ў вядучым цаху, брыгадзе ня выдзелена як паказальная, па-другое — работа з кандыдацкім складам партыі ня выдзелена, як важнейшае і асобнае зьвяно партсеткі, да якога лавінна быць праяўлены асаблівыя штодзённыя клопаты. Пануе абязьлічка, якая выражаецца, па-першае, у тым, што партарганізацыі дрэнна ведаюць сваіх прапагандыстаў, па-другое — партарганізацыі і прапагандысты ня выконваюць дырэктывы

«вывучэння асабістых якасцяў кандыдата» (статут партыі), прапагандысты ня прысутнічаюць пры пераводзе кандыдатаў ў члены і т. д. Дрэнна наладжана сваячасовая сыгналацыя аб прарывах, недахопах і зрыве партвучобы.

На абследаваных прадпрыемствах г. Менску становіцца марксысцка-ленінскага выхавання характарызуецца: недастатковым ахопам членаў партыі, асабліва кандыдатаў, а таксама комсамолу партасветнай сеткай, недастатковым кіраўніцтвам з боку партколектываў партыйнай асветы, ня гледзячы на неаднаразовыя дырэктывы Гаркому, несваячасовай сыгналацыяй і наладжваньнем партасветы з боку культпропу ГК. Аб гэтым сведчыць наступны матэрыял:

1. Завод імя Варашылава (1.053 рабочых). У часе абследавання сетка партасветы ўжо фактычна не існавала, хаця і ня быў арганізаваны выпуск. У некаторых групах нават было заяўлена, што праграма ўжо пройдзена і што заняткі спыняюцца. Адказы за партасвету на заводзе тав. Рабіновіч ня ведаў аб гэтым, і сканчэнне заняткаў ішло самацёкам міма яго. У маі па ўсёй сетцы заняткаў ня было.

Ахоп сеткай нездавальняючы, асабліва кандыдатаў, комсомольцаў і б/п (членаў партыі—43 проц., кандыдатаў—49 проц., комсомольцаў—23 проц.). «Зрывы ў партвучобе мелі месца на працягу ўсяго году. Школы працуюць дрэнна, якасць вучобы таксама дрэнная, ёсць прагулы, зрывы заняткаў па віне ячэек і з-за няўкі прапандыстаў... ..партячэйкі амаль нічога ня робяць, ...культпропы ячэек, сакратары мала цікавяцца, ...некаторыя партячэйкі разважаюць, што беспартыйныя ня хочуць вучыцца... але выявілася, што большасць беспартыйных ня ведае аб занятках школ... на бюро пытаньне аб партвучобе ніколі не стаяла»... (Завадская шматтыражка «Варашылавец»).

У нумары ад 24/1-32 г. «Варашылаўца» чытаем: «у кацёльным і ліцейным цахах політвучоба сарвана. У кацёльным цэху з 19 партыйцаў і 34 комсомольцаў партшколу наведваюць 5—8 чалавек. Партыйнага кіраўніцтва комсомольскай вучобы няма. Па слесарна-зборачным цаху з 32 комуністаў наведваюць школу—10. Сакратар ячэйкі нічога ня ведае аб становішчы школы». Завадская шматтыражка пачала сыгналаваць аб зрывах на партасвеце, але не давала справу да канца, ня здолела арганізаваць грамадзкасць на выкананьне дырэктыў аб партыйнай асьвеце.

Бюро партколектыву недастаткова ўдзяляе ўвагі партасьвеце. У выніку дрэннай пастаноўкі марксысцка-ленінскага выхаваньня пратэрміноўка кандыдацкага стажу зьяўляецца правілам, а не выпадковасьцю, аб гэтым сьведчаць наступныя лічбы кандыдатаў з пратэрмінаваным стажам: з 1929 г. — 5 чал., з 1930 г. — 20 чал., 1931 г. — 107 чал., з 1932 г. — 8 чал. (усе гэтыя кандыдаты — рабочыя).

У часе гутаркі ў кацельным цаху на запытаньне, дзе зараз цыгане, якія працавалі на заводзе, адзін рабочы сказаў: «былі, але цяпер пайшлі красьці коняй». Ніякай работы з нацменшасьцямі на іх роднай мове не праводзілася. Адказы за партвучобу на заводзе Рабіновіч не аказаў дастатковага садзейнічаньня абсьледваньню. Некалькі разоў была дагаворанасьць аб тым, каб ён організаваў у часе абсьледваньня заняткі школ для правядзеньня гутаркі з слухачамі, з мэтай выяўленьня, як яны ўсвоілі пройдзены курс, але заўсёды гэта зрывалася іншымі заняткамі.

2. Х л е б а з а в о д (каля 500 рабочых). Каля 80 проц. рабочых зьяўляюцца новымі, якія нядаўна прышлі на завод. Політычны ўзровень рабочых нізкі. Малапісьменных звыш 50 проц. Ёсьць няпісьменныя. Політпадрыхтоўка большай часткі членаў і кандыдатаў слабая. На заводзе было організавана 5 першапачатковых школ, з іх 3 распаліся ў хуткім часе пасля арганізацыі (у лютым мес.). У сувязі з зьездам кіраўнікоў, зусім дрэнна працуюць 2 астатнія. Ахоп членаў, кандыдатаў, комсамольцаў і беспартыйных нездавальняючы. У сьнежні ахоп членаў і кандыдатаў — 34 проц., комсамольцаў — 3 проц. Наведваньне амаль увесь час было дрэннае (6—8 чал. у групе). Зараз на хлебазаводзе існуе «Профполітвучоба», куды згодна інфармацыі сакратара партколектыву «уцягваюцца таксама члены і кандыдаты партыі». Гэта дае магчымасьць сакратару партколектыву лычыць, што партвучоба на заводзе наладжана значна лепш, чымся раней. Профполітвучоба праходзіць нерэгулярна, уліку наведваньня няма. Прычынай дрэннага становішча партасьветы зьяўляецца дрэннае кіраўніцтва з боку бюро партколектыву. Тры разы бюро партколектыву абгаворвала і констатавала, што ў гэтай справе ёсьць зрыў і выносіліся агульныя пастановы «наладзіць», «уцягнуць», але правэркі выкананьня ня было і становішча пагаршалася.

24/III бюро партколектыву прыняло пастанову «да прапрацоўкі XVII партконфэрэнцыі і XIV зьезду КП(б)Б яшчэ не пры-

ступілі», «трэба разгарнуць работу па ахопе вучобай усіх членаў і кандыдатаў, на чарговым паседжаньні заслухаць аб выкананьні», але так і не заслухалі. Сакратар партколектыву т. Штэйнгарт ня толькі не аказваў ніякай дапамогі ў часе правэркі, але нават і перашкаджаў гэтай рабоце (не зьяўляўся ў вызначаныя гадзіны, ня выдзяліў брыгады для дапамогі брыгадзіру).

2-х дэкаднік агляду работы з новымі папаўненьнямі, які праводзіўся раней, быў сорваны. Брыгадзір адзін раз зьявіўся і больш ня прыходзіў. Ні ячэйка, ні Культпроп ГК не рэагавалі на гэта.

3. Ф-ка «8 сакавіка» (430 рабочых, 150 абслужваючага персоналу). Новае папаўненьне рабочых—гэта ў большай сваёй частцы саматужнікі, з вескі і мястэчак. Політычная пісьменнасьць надзвычайна нізкая. Партколектыў налічвае 37 членаў і 18 кандыдатаў, комсамольцаў—160 чал.

У сучасны момант уся сетка партыйнай асьветы фактычна распалася. ВСПШ, у сувязі з неабходнасьцю арганізаваць тэхвучобу, была рэарганізавана ў тэхкурсы, што парушае партыйныя дырэктывы аб тым, што нельга замяняць тэхвучобай партасьвету. Сваіх пропкадраў няма і іх не рыхтавалі.

Па пытаньні аб пераходзе сеткі на летнія формы вучобы, ячэйкай нічога ня зроблена, таксама нічога ня зроблена ў адносінах апошняй пастановы аб абавязковым навучаньні ўсіх кандыдатаў

4. А б у т к о в а я ф а б р ы к а (980 рабочых). Склад арганізацыі 170 членаў партыі, ахоплена вучобай 50 чал.—30 проц., 100 кандыдатаў—ахоплена вучобай 40 чал.—40 проц. Програма зімовай вучобы ў сярэднім выканана на 30 проц. Зусім слаба і нерэгулярна ў групах і партшколах распрацоўваліся пытаньні бягучай політыкі. За ўвесь час распрацаваны былі пастановы Кастрычнікавага пленуму ЦК КП(б)Б і ліст тав. Сталіна.

З 157 ахопленых партвучобай 54 адсеяліся на працягу году. Наогул ахоп вучобай на ф-цы недавальняючы. Існуючыя школы і групы працавалі нерэгулярна, соцпаборніцтва і ўдарніцтва было разгорнута недастаткова.

Ніякай работы не праводзілася па выдзяленьні і падрыхтоўцы пропагандыстаў з саміх рабочых. Па словах загадчыка Культпропу колектыву нават і нельга знайсці кандыдатаў з рабочых для арганізацыйнай работы ў зьвязку з тым, што як склад рабочых, так і склад партарганізацыі вельмі малады. Умовы для

разгортваньня сеткі дрэнныя: адсутнічае памяшканьне для заняткаў. У зусім маленькіх пакойчыках займаюцца па 25—30 асоб. У пакоі нельга адчыніць вокны, няма ніякай вентыляцыі, нават лаўкі часта адсутнічаюць. Заняткі праводзяцца ў памяшканьні фабкому і бюро парткалектыву і ў часе работы школ спыняецца работа гэтай арганізацыі. Бюро п/к не змагло стварыць належныя ўмовы для вучобы.

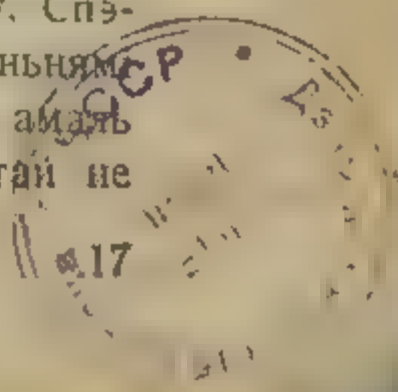
5. Дом Ураду. Становішча партасьветы на пабудове дому ўраду нездавальняючае. Ячэйка не звярнула ўвагі на неабходнасьць паставіць на належную вышыню марксысцка-ленінскае выхаваньне. Сярод членаў і кандыдатаў партыі і сярод рабочай масы ня было праведзена падрыхтоўчай работы па ўцягненьні ў сетку партасьветы. За ўвесь зімовы пэрыод работала 1 ППШ з ахопам 28 чал. (на пабудове было зімой 150 чал.). Склад ячэйкі 40 членаў і кандыдатаў, з іх на пабудове 20, з якіх 9 кандыдатаў.

У сучасны момант партасьвета на пабудове адсутнічае. Першапачатковая школа скончыла заняткі ў палове мая, а на летнія формы партвучобы не пераклучылася. Партвучоба падменена тэхвучобай. У сучасны момант рабочых будаўнікоў каля 550 чал.

6. Калектыў Менбуду. 1 На 6 цагельных заводах, дзе працуе 350 чал. зараз ня існуе ніякіх школ, ці гурткоў (склад арганізацыі 16 членаў і кандыдатаў, і 15 комсамольцаў). Масавая работа амаль зусім адсутнічае (выкананьне прамфінпляну: красавік — 10 проц., май — 35 проц.).

Зімой існавала профшкола — 18 чал. і ППШ 10 чал., заняткі часта зрываліся, вясной школы разваліліся. 2. Цэнтральная майстэрня (база) Менбуду. Рабочых 300, з іх 38 членаў і кандыдатаў партыі і 47 комсамольцаў. Сакратар парткалектыву т. Фіш заявіў, што на гэтым участку справа абстаіць добра, што ёсьць саўпартшкола, ППШ, тэхгурткі, а на справе ППШ ня было і няма, тэхгурток зімой спыніў работу. У ВСПШ заняткі часта зрываліся.

7. Групком № 6 і Рабачком № 1. Усяго рабочых і служачых 789 чал. Зімой было 550 чал. Склад у абедзьвюх партячэйках — 75 членаў і 22 кандыдаты. 80 чал. комсамольцаў. Спецыяльнага ўліку партасьветнай работы з новымі нападзеньнямі партыі амаль што не вялося. Культпроп парткалектыву амаль нічога не рабіў. Каля паловы кандыдатаў партасьветай не

ахоплены. СПШ II курсу распалася 28.ІІ, СПШ I-га курсу па сьпісу—25 чал., займалася пад канец 2—4 чал. Існаваў яшчэ тэхнічны гурток, які распаўся. Парткіраўніцтва сеткай было нездавальняючае. Культпроп партколектыву не працаваў, яго замяняў стараста па групкоме 6 і рабачкоме 1, а па іншых участках і адзінках уліку і контролю з боку партколектыву ня было. Школы спынілі работу без падагульненьня. У часе абсьледваньня выявілася «очковтительство» з боку сакратара партколектыву т. Фіша і старасты тав. Тарасевіча. Так т. Тарасевіч заявіў, што ўсе школы займаліся 5, 8, 13, 15, 18 мая, на самой справе 5/V заняткаў ня было (брыгадзір быў ачавідца) 13, 15 і 18 таксама заняткаў ня было. Нават ня было каму адчыніць памяшканьне. Тав. Фіш інфармаваў брыгадзіру аб тым, што праводзілася соцспаборніцтва сярод слухачоў, выявілася, што толькі 1 курс СПШ—яўр. аддз.—выклікаў на соцспаборніцтва іншыя групы, але апошнія на гэта нават не адказалі і яўр. аддзяленьне на гэтым супакоілася. Зусім слабы ўдзел прымаў нізавы друк. Праверка ведаў слухачоў (у часе гутаркі з імі) паказала, што з 13 чал. розных школ толькі 2 нешта ведалі аб лісьце т. Сталіна. Ніхто не адказаў на пытаньне аб вялікадзяржаўным шовінізьме. Апошнія пастановы ЦК і СНК не прапрацаваны.

7. Вагонарамонтны завод «Полымя Рэвалюцыі»—(880 рабочых і служачых).

ППШ пачала работу 25/IX са складам слухачоў—10 чал. 15/XII ужо лічылася па сьпісу 47, але адсеялася з раней паступіўшых 20. Фактычна навучаліся ў школе на 1/II—32 г. 20 чал. (з іх членаў 2, кандыдатаў 12, б/п—8). У ВСППШ навучаліся 17 чал. (15 членаў, 2 кандыдаты). Усяго такім чынам займалася 41 чал. (з іх 17 членаў партыі, кандыдатаў—14) з 170 чал. арганізацыі (з якіх 50 кандыдатаў), або 24 проц., усёй арганізацыі (14 проц. членаў партыі і 30 проц. кандыдатаў). Пасьля рэарганізацыі па цэхавым прынцыпе было некаторае павялічэньне, але ў канцы сакавіка заняткі ў ПППШ зусім спыніліся.

Тэхвучоба зімой была абязьлічана, займаліся ўсе разам, без уліку кваліфікацыі і спэцыяльнасьці. У пачатку мая тэхвучобу перабудавалі, але да гэтага часу заняткі былі ўсяго тры разы. Дырэктывы ГК аб пераходзе на летнія формы вучобы атрыманы 13/V—але партколектыў іх не абгаварыў. Шмат-

тыражка за ўвесь навучальны год змясьціла толькі адну заметку аб партвучобе. Вынікі зімовай вучобы не абгавораны.

8. Завод «Комунар» (каля 800 рабочых), партарганізацыя 220 чал. (з іх 60 кандыдатаў). Зараз партасьвета на заводзе ня існуе. У зімовы час была адна кандыдацкая школа з ахопам 20 чал. і адна ППШ, з ахопам 30 чал., але-ж наведвалі 5—6 чал. На заводзе партасьвета падменена тэхнікумам. Партсетка ўжо ў сакавіку спыніла сваю работу. У тэхнікуме, які ахапіў 220 чал., на 1/VI—асталося 120, 100 чал.—адсялася. Гісторыю партыі і політэкономію праходзілі ў больш вышэйшых групах. Політдысцыпліны ў тэхнікуме былі пастаўлены недавальняюча. Ніякай падрыхтоўчай работы па пераходзе на летнія формы вучобы ня зроблена.

9. На торфазавадзе

Партвучоба яшчэ зусім не разгорнута. Неабходна пачаць арганізацыю сеткі. Гэта спазьненне сьведчыць аб тым, што партарганізацыі сезонных работ не атрымлівалі сваячасова здавальняючай дапамогі і кіраўніцтва.

10. Служба цягі (рабочых 540 чал.).

Організацыя: членаў — 132, кандыдатаў — 40, комсамольцаў—97. Вучыцца: членаў—20, кандыдатаў—12. ППШ існавала з сьнежня, распалася ў лютым. Ёсьць гурток бягучай політыкі пры партгабінэце, але ўлік наведваньня не вядзецца.

11. Партасьвета на буйнейшай ф-цы «Кастрычнік» (1.500 рабочых) сорвана.

Усё гэта гаворыць аб неабходнасьці тэрмінова разгарнуць вялізарную работу па ўзмацненьні партыйнай сеткі.

СУПРОЦЬ НЕДААЦЭНКІ РАБОТЫ ПРОПГРУП

Пропгрупы ЦК КП(б)Б накіраваны ў раёны для работы па падрыхтоўцы пропкадраў, для сыстэматычнай работы з кіраўнікамі школ, правядзення розных курсаў, наогул узмацнення работы па партвыхаванні.

Здавалася-б, раённае парткіраўніцтва павінна стварыць для іх работы адпаведныя ўмовы, усімі мерамі садзейнічаць ім у выкананні плянаў, сапраўды выкарыстаць поўнасьцю волыт і веды тт., каб падняць на вышэйшую ступень справу марксысцка-ленінскага выхавання ў раёне.

Але, нажаль, гэта не заўсёды так.

Некаторыя пропгрупы пішуць ня толькі аб недастатковым садзейнічанні, але нават аб тормазах у рабоце.

І сапраўды, як можна інакш назваць невыкарыстанне членаў пропгрупы па прызначэнні.

Так, з Асьвейскага раёну нам піша кіраўнік групы: «Прыехаўшы ў Асьвею, я пропгрупы ЦК, як гэткай, не знайшоў, бо яна ўжо рассасалася ў апараце раёну, а іменна, мой намеснік, які быў фактычным кіраўніком пропгрупы да майго прыезду, тав. Лукашэвіч, быў прызначаны пастановай бюро РК ад 26-га красавіка загадчыкам хаты-чытальні і сакратаром Сухарукаўскай ячэйкі КП(б)Б... Трэці член пропгрупы, тав. Сьцяпанав, амаль ўвесь час выконвала работу па правядзенні контрактацыі».

Лельчыцкая група паведамляе: «Мы працавалі да гэтага часу таксама не па сваёй галіне таму, што нам стварылі такія ўмовы, што прыходзілася праводзіць, з аднаго боку работу раённага прапагандыста, а з другога боку, кампанейскую работу... прапагандыст, які лічыцца загадчыкам партгабінэту, таксама не скарыстоўваецца на сваёй рабоце».

Аб тым, як некаторыя РК садзейнічаюць правядзенню ў жыццё плянаў работы пропгруп, з дастатковай яснасцю сьведчыць наступная вытрымка з таго-ж лісту:

«Узаемаадносіны культпропу з пропгрупай самыя найгоршыя, пляны нашай работы культпропам адхілены, пакуль быў прыняты толькі адзін пункт аб арганізацыі школы-перасоўкі, і гэта ня выканана таму, што ні адзін слухач не з'явіўся. Калі мы запыталіся, чым тлумачыцца няяўка і зрыў школы, культпроп кажа: «І добра, што не з'явіліся, бо скоро веснавая работа пачнецца». Наогул трэба сказаць, што ніякай дапамогі з боку РК ня было».

Тт. з Асьвейскай групы таксама скардзяцца на слабую арганізацыйную работу па падрыхтоўцы курсаў у ячэйках, дзякуючы чаму прыходзілася дарэмна траціць час.

Такія адносіны да работы пропгруп ЦК ні ў якім разе нельга лічыць нормальнымі.

Опартуністычнае супроцьстаўленне гаспадарча-палітычных кампаній—пропагандысцкай рабоце яшчэ ня зжыта.

Аб гэтым ясна сьведчыць прыведзены вышэй адказ Лельчыцкага заг. культпропу РК, аб гэтым сьведчыць невыкарыстаньне работнікаў пропгрупы па прызначэньні.

Неабходна, каб РК не дапускалі недаацэнкі работы пропгруп і стваралі для гэтай работы спрыяючыя ўмовы.

ПРОГРАМЫ І МЭТОД РАСПРАЦОЎКІ

ВУЧЭБНЫ ПЛАН 10 ДЗЁННЫХ КУРСАЎ-КОНФЭРЭНЦЫЙ НІЗАВОГА ПАРТАКТЫВУ ЗАВОДАЎ, КОЛГАСАЎ І САЎГАСАЎ

Зьмест работы курсаў вызначаецца наступнымі момантамі: курсы павінны дапамагчы нізавому партыйнаму актыву колгасаў з максымальнай гібкасцю, канкрэтнасцю, разгарнуць работу па арганізацыйна-гаспадарчым умацаваньні колгасаў, па арганізацыі працы ў колгасах, па выкананьні і перавыкананьні плянаў севу, уборкі і загатовак, разгортваньні колгаснага гандлю, павялічэньні таварнасьці колгасаў, па перавыхаваньні шырокіх мас колгаснікаў у сацыялістычным напрамку, у барацьбе з дробнабуржуазнымі рвацкімі тэндэнцыямі ў колгасах.

Задача курсаў для нізавага актыву прамысловасьці і саўгасаў—садзейнічаць актыву ў яго рабоце па барацьбе за прамфінплян, за выкананьне 6 ўмоў т. Сталіна, за палепшаньне рабочага снабжэньня, за ўзмацненьне перадавой ролі саўгасаў у справе сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі. Яны павінны мобілізаваць партактыў на перабудову партработы паволаму, на прымяненьне такіх форм і мэтодаў работы, якія-б цалкам адпавядалі патрабаваньням партыі «паволаму работаць, паволаму кіраваць».

Яны павінны ўзброіць партактыў на барацьбу з усякімі адхіленьнямі ад Ленінскай лініі партыі, на бязьлітаснае ўскрыцьцё і барацьбу з усімі ворагамі соц. будаўніцтва, якія цяпер абвастраюць сваё супраціўленьне пераможнаму соц. наступленьню.

У адпаведнасьці з гэтым, навучальны плян курсаў пабудаваны такім чынам, каб даць партактывісту паглыбленае разуменьне сучаснага этапу сацыялістычнага будаўніцтва, задач 2-й пяцігодкі і чарговых задач па выкананьні народна-гаспадарчага пляну 1932 г. і задач партыйна-масавай работы.

Па ўсіх пытаннях курсаў Культпроп ЦК КП(б)Б распрацоўвае мэтадычныя заданні з падрабязным указаннем літаратуры.

Па другім пункце вучэбнага пляну курсаў неабходна скарыстаць мэтадычныя заданні Культпропу ЦК аб 2-й пяцігодцы, аб выніках разьвіцьця прамысловасьці за 1931 г. і задачах на 1932 г., якія вышлі раней.

Па пункце 4-м праграмы трэба скарыстаць мэтадычную распрацоўку аб збожжа-жывёлазататках і колгасным гандлі і адпаведныя разьдзелы распрацоўкі (у прыватнасьці аб рабочым снабжэньні), аб зьездзе профсаюзаў.

Па пункце 5-м праграмы, скарыстаць распрацоўку на тэму «Барацьба партыі на два фронты і задачы партбудаўніцтва».

Заняткі ў групах павінны весьціся такім чынам, каб максымальная сума ведаў была атрымана таварышамі актыўным шляхам. Гэтага можна дасягнуць праз мэтад разгорнутай гутаркі, абмен вопытам работы. Калі на курсах колгаснага ці саўгаснага актызу разглядаецца пытаньне аб арганізацыі працы ў колгасах, дык трэба, каб тут-жа на занятках былі заслуханы інфармацыі тт., што і як было зроблена імі па гэтым пытаньні, тут-жа абгаварыць дадатныя, ці адмоўныя бакі з вопыту паасобных тт. Кіраўнік, маючы канкрэтны матэрыял, можа таксама больш канкрэтна паставіць работу сваіх курсаў, максымальна прыстасоўваючы яе да ўмоў работы паасобных прадпрыемстваў, колгасаў, саўгасаў.

Калі курсы праводзяцца ў цэнтры, дзе ёсьць колгас, або саўгас, можна на канкрэтным прыкладзе гэтага колгасу вывучыць асноўныя пытаньні партработы ў колгасе, саўгасе, прычым не абмяжоўвацца толькі нагляданьнем, а даваць курсантам пэўныя практычныя заданні (напрыклад, праверыць, што зроблена партарганізацыяй колгасу па разгортваньні колгаснага гандлю і дапамагчы ў гэтай рабоце, як рыхтуецца партарганізацыя колгасу да ўборачнай кампаніі і т. д.).

Вялікія задачы, якія стаяць перад курсамі пры кароткатэрміновасьці іх, патрабуюць выключнай чоткасьці і арганізаванасьці па ўсёй вучэбнай рабоце з боку адміністрацыі, выкладчыкаў і слухачоў курсаў.

Сваячасовы пачатак заняткаў, выключная дыцыплінаванасьць з боку слухачоў і выкладчыкаў, забесьпячэньне слухачоў неабходнымі заданьнямі і навучальнымі матэрыяламі павінны

забяспечыць неабходную якасць работы пры адпаведных тэмпах.

Уся работа курсаў павінна быць праведзена на аснове сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва паміж слухачамі курсаў і выкладчыкамі.

Мэтодычныя дапаможнікі, якія ўжо ёсць:

1. „Вынікі разьвіцця прамысловасці ў 1931 г. і задачы на 1932 г.“
2. „Аб другой пяцігодцы ў СССР“
3. „Барацьба партыі на два фронты і задачы партбудаўніцтва“.
4. „Нацыянальная політыка і барацьба партыі на 2 фронты ў нацыянальным пытанні“
5. „Апошнія дырэктывы партыі і ўраду аб збожжа і жывёла-загатоўках, сельскагаспадарчым пэдатку і разгортваньні колгаснага гандлю“.
6. „Аб арганізацыі сталых вытворчых брыгад у колгасах“.
7. „Аб профсаюзах на сучасным этапе (да вынікаў IX зьезду профсаюзаў)“
8. „Уборачнай—бальшавіцкія тэмпы“.

Патрэбна будзе акуратна сачыць за выхадам вышэйуказаных распрацовак і сваячасова іх выкупаць.

Апрача таго рэкамендуем выпісаць і шырока выкарыстаць журнал «За ленінскую вучобу», першы нумар якога вышаў з друку і разаслан раёнам. Зараз выходзіць 2 і 3 нумары.

НАВУЧАЛЬНЫ ПЛАН 10-ЦІ ДЗЁННЫХ КУРСАЎ ГАРАДЗКОГА ПАРТАКТИВУ

1. Усеагульны крызіс капіталізму. Нарастаньне прадпасылак рэволюцыйнага крызісу і барацьба Комінтэрну за рэволюцыйны выхад з крызісу	10 гадз.
2. Вынікі першай і чарговяя задачы другой пяцігодкі	15 .
3. Выкананьне народна-гаспадарчага пляну за 1932 г. і чарговяя задачы II палугодзя	20 .
4. Апошнія паставовы партыі і ўраду аб збожжа і мяса-нарыхтоўках і разгортваньні колгаснага гандлю і уборачнай кампаніі	10 .
5. Задачы партыйна-масавай работы на прадпрыемствах	25 .

У с я г о 80 гадз.

НАВУЧАЛЬНЫ ПЛАН КУРСАЎ КОЛГАСНАГА І САЎГАСНАГА АКТЫВУ

1. Усеагульны крызіс капіталізму. Нарастаньне прэдпасылак
рэвалюцыйнага крызісу і барацьбы камітэрну за рэво-
люцыйны выхад з крызісу 10 гадз.
2. Вынікі першай і чарговыя задачы другой пяцігодкі 20 „
3. Выкананьне народна-гаспадарчага пляну за 1932 г. і за-
дачы арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня калгасаў 15 „
4. Апошнія паставы партыі і ўраду і задачы ўборачнай
кампаніі; выкананьне і перавыкананьне пляну заготовак
і разгортваньне колгаснага гандлю 10 „
5. Чарговыя задачы партыйна-масавай работы ў колгасах
і саўгасах 25 „

У с я г о 80 гадз.

Програмна-методычнае бюро

ПРОГРАМА ПА ОРГАНІЗАЦЫІ І МЭТОДЫЦЫ ПАРТАСЬВЕТЫ ДЛЯ КУРСАЎ ПРОПАГАНДЫСТАЎ І ПАРТАКТЫВУ

Аб'ясняльная запіска

Курс «арганізацыя і мэтодыка партасьветы» зьяўляецца спэ-
цыяльнай дысцыплінай для курсаў прапагандыстаў і ставіць
задачу навучыць паднімаць пытаньні марксысцка-ленінскай
тэорыі на большавіцкую вышыню, непарыўна зьвязваючы тэорыю
з асноўнымі і чарговымі задачамі партыі, мобілізуючы на ба-
рацьбу за генэральную лінію партыі. Правільная арганізацыя
практыкі курсантаў будзе зьяўляцца важнейшай умовай паспя-
ховасьці курсу «арганізацыя і мэтодыка партасьветы». Брыгады
курсантаў на час гэтай дысцыпліны павінны быць прымацованы
да партшкол, гурткоў і рэзультаты іх работы падагульняцца на
заклучных канфэрэнцыях. Практычная работа можа быць пры-
кладна наступная:

Па першай тэме

1. Кіруючыся указанай літаратурнай, падрыхтаваць даклад і
схэму к заключнай канфэрэнцыі па пытаньнях:
а) сувязі тэорыі з практыкай;

б) унядрэньне тэхнікі ў сетку партасьветы;

в) соцпаборніцтва і ўдарніцтва ў сыстэме партасьветы.

2. Сіламі курсантаў правесьці даклады ў бліжэйшых прадпрыемствах, колгасах, саўгасах.

Па другой тэме

1. Складзьці праграмы абсьледваньня становішча і перабудовы партасьветы ў адпаведнасьці з лістом Стэцкага, па якіх правесьці абсьледваньне на прадпрыемствах, саўгасах, колгасах. Вывады абмеркаваць на конфэрэнцыі. На аснове атрыманага матэрыялу складзьці корэспондэнцыі ў газэты, складзьці плян работы на квартал.

2. Намеціць канкрэтныя мерапрыемствы ў справе пабудовы сеткі партасьветы для сваіх устаноў і комплектаваньня школ партыйцамі і беспартыйнымі (улічваючы канкрэтныя ўмовы свайго прадпрыемства).

3. Складзьці дагавары па соцпаборніцтве ў галіне вучобы паміж школамі, раёнамі.

Па трэцяй тэме

1. Складзьці плян гутаркі, рабочы запіс па адной з распрацаваных тэм іншай дысцыпліны (прыкладна па эканомполітыцы, або чарговай тэме гуртка, школы) і правесьці па ёй жывую гутарку на курсах і ў бліжэйшых школах.

Па чацьвертай тэме

1) Распрацаваць формы кіраўніцтва прапагандыстамі (мэтоды работы пропколектываў, сэмінараў на вытворчасьці).

2) Распрацаваць пытаньне аб тым, якімі павінны быць мэтодычныя распрацоўкі.

3) Як складаць заданьне і якім яно павінна быць.

Цэнтральным месцам курсу павінна быць практычная распрацоўка пляну заняткаў і правядзеньне жывой гутаркі, бо, як паказвае вопыт, гэта выклікае найбольшыя цяжкасьці.

Курс мэтодыкі павінен быць пачаты не пазьней, як пасля прапрацоўкі адной трэці вучэбнага пляну курсу. Кіраўнік па

тэтым курсе сваім мэтадам павінен служыць узорам для прапагандыста. Уся праграма разьлічана на 40 гадзін. Прыкладная разьбіўка па тэмах рэкамендуецца наступная:

1-я тэма	6 гадзін
2-я	10
3-я	14
4-я	10

Да ўказанай у праграме літаратуры неабходна прыцягнуць матэрыялы з апошніх нумароў журнала «Прапагандыста», «Ком. революции» і інш.

У адносінах правядзеньня курсу пажадана, каб кіраўнікі падзяліліся вопытам у журнале Культпропу ЦК КП(б)Б «За Ленінскую вучобу».

Праграмна-мэтодычнае бюро

Тэма 1. Значэньне рэволюцыйнай тэорыі ў гісторыі бальшавізму і чарговыя задачы марксысцка-ленінскага выхаваньня

Тэорэтычная барацьба—адна з форм рэволюцыйнай барацьбы. «Без рэволюцыйнай тэорыі ня можа быць і рэволюцыйнага руху» (Ленін). Непарыўнасьць тэорыі з практыкай—як адна з адзначаных рыс марксызму-ленінізму. «Тэорыя становіцца беспрадметнай, калі яна ня зьвязваецца з рэволюцыйнай практыкай, таксама як і практыка становіцца сыялой, калі яна не асьвятляе сабе дарогу рэволюцыйнай тэорыяй» (Сталін). «Тэорыя, калі яна зьяўляецца сапраўднай тэорыяй, дае практыкам моц орыентыроўкі, яснасьць пэрспэктывы, упэўненасьць у рабоце, веру ў перамогу нашай справы». (Сталін). Марксызм ня догма, а кіраўніцтва да дзеяньня. «Тэорыя ёсьць вопыт рабочага руху ўсіх краін, узяты ў яго агульным выглядзе» (Сталін).

Ролю перадавога барацьбіта можа выканаць толькі партыя, кіруемая перадавой тэорыяй. Рэволюцыйная сьвядомасьць бальшавікоў і «тэорыя стыхійнасьці опартуністаў». Бальшавізм, узьнікшы на гранітнай тэорэтычнай аснове марксызму, прарабіў гісторыю, якая па багацьці вопыту ня мае сабе роўнай у сьвеце» (Ленін). Гісторыя бальшавіцкай партыі—ключ да разу-

меньня і вырашэння актуальных проблем соцыялістычнага будаўніцтва ў СССР і барацьбы сусветнага пролетарыату. Ліст т. Сталіна і значэнне барацьбы на тэарэтычным фронце супроць фальсіфікацыі гісторыі бальшавізму, супроць працягвання трацкіскай контрабанды. Непрымірымасць марксысцка-ленінскай тэорыі да ўхілаў ад генэральнай лініі партыі. Рашучая барацьба з правым опартунізмам—як галоўнай небяспекай на даным этапе, з контррэвалюцыйным трацкізмам, «левымі» загібамі, прымірэнцтвам і гнілым лібэралізмам.

Тэорыя і практыка ў бальшавіцкай прапагандзе на ўсім працягу гісторыі бальшавізму. Гуртковая прапаганда і спалучэнне з агітацыяй. Ленін як прапагандыст. II і III з'езд РСДРП аб прапагандзе. Скарыстанне бальшавікамі легальных магчымасцяў для прапаганды. Вучоба ў турмах царскай Расіі. Партвучоба ў СССР. Баявыя задачы партасьветы ў святле агульных задач партыі ў рэканструкцыйны перыяд. Месца партыйнай асьветы ў сістэме партыйнай работы на сучасным этапе будаўніцтва. Партасьвета—баявая зброя ў барацьбе за генэральную лінію партыі на два фронты, актыўны памочнік партыі ў вырашэнні стаячых перад ёй задач, сродак, вырашчваньня партыйнага актыву і актыўных барацьбітоў соцыялістычнага будаўніцтва.

Асаблівасці сучаснага этапу барацьбы за соцыялізм. Другая пяцігодка і задача выхавання сьвядомых барацьбітоў за соцыялізм. Новая абстаноўка ставіць задачу па-новаму кіраваць. «Усю работу будаваць так, каб партыйная арганізацыя ўвесь час была павернута тварам да вытворчасці, тварам да выканання тых баявых задач, якія пастаўлены ўсёй політыкай і генэральнай лініяй нашай партыі» (Кагановіч).

Задача партасьветы—узброіць кожнага камуніста разуменьнем новых задач, выкаваць высокі тэарэтычны ўзровень, ідэйную устоўлівасць, уменне кіраваць масамі ў новых умовах. Выхаванне політычна пісьменных партыйна-вытрыманых бальшавікоў-ленінцаў, сапраўдных ударнікаў-перадавікоў на вытворчасці з новых папаўненняў партыі, комсамольцаў. Шырокае ўцягненне ў партасьвету беспартыйных рабочых і колгаснікаў. Дыфэрэнцыраваны падыход пры пастаноўцы марксысцка-ленінскага выхавання да розных груп рабочых у залежнасці ад вытворча-бытавых умоў, асаблівасцяў, узросту, узроўню іх агульнай адукацыі.

Увязка ўсіх зьвеньяў партасьветы з вытворчымі задачамі і з вывучэньнем тэхнікі. Задача—садзейнічаць у максымальнай меры тэхнічнаму ўзбраеньню слухачоў партсеткі, асваеньню вытворчага процэсу. Марксысцка-ленінскае выхаваньне, як больш шырокае паняцьце, чым партвучоба. Выхаваць у слухача навукі. 1) на падставе агульна-тэарэтычных вывадаў намячаць практычныя задачы і ажыццяўляць іх, 2) сваю канкрэтную работу абгульняць да агульна-політычных палажэньняў. Грамадзка-політычная работа школ па заданьнях ячэек адзін з асноўных момантаў партыйнай прапаганды. Формы грамадзка-практычнай работы школ і слухачоў.

Соцспаборніцтва, як мэтад выхаваньня. Ударніцтва ў партвучобе. Бесьперапыннасьць у партвучобе. Неабходнасьць умацаваньня сыстэматычнага апэратыўнага парткіраўніцтва сыстэмай партасьветы.

ЛІТАРАТУРА:

Л е н и н, том IV „Что делать“ (3-е выд.), стар. 378—408.

С т а л и н, „Об основах ленинизма“, раз. II „Метод“, гл. III „тэорыя“.

Л е н и н, „Задачи союзов молодежи“ том XVII (6-е выд.), стар. 313—329.

С т а л и н, „Письмо в журнал „Пролетарская революция“.

С т а л и н, „Речь на конференции аграрников“.

П о с т ы ш е в, „Очередные задачи марксистско-ленинского воспитания“.

Журналы: „Пропавандист“, „В помощь партучебе“, „Ком. революция“—адпаведны матар'ял. „За левінскую вучобу“.

Тэма II. Організацыя і сыстэма партасьветы

Сыстэма партасьветы і яе зьвеньні. Пабудова сеткі партасьветы ў 1931-32 г. і яе адмоўныя бакі. Перабудова партсеткі ў адпаведнасьці з лістом т. Стэцкага на 1932 г. Вытворчы прынцып пабудовы партвучобы ў горадзе і вёсцы. Характарыстыка сыстэмы: школа павышанай ступені для членаў і кандыдатаў партыі, якія маюць падрыхтоўку ў разьмеры кандыдацкай школы. 3-х месячная школа, абавязковая для кандыдатаў партыі. Організацыя гэтага зьвяна пры цэхячэйках, ячэйках саўгасаў, МТС, колгасаў.

Шасьцімесячная партшкола, марксысцка-ленінскія гурткі для членаў і кандыдатаў партыі, якія маюць падрыхтоўку ў разьмеры пачатковага зьвяна. Організацыя іх пры буйных цэх. ячэйках, ясковых РК, парткомах саўгасаў, МТС і колгасаў.

Сыстэма марксысцка-ленінскай вучобы маладых членаў, членаў і кандыдатаў КП(б)Б, як сродак завесыпячэння пераходу слухачоў ад першапачатковых форм вучобы да сярэдняга і вышэйшага зьвяна.

Асноўным зьместам партвучобы павінна быць вывучэньне статуту і праграмы партыі і Комінтэрну, гісторыі бальшавізму, асноў эканомічнай політыкі партыі, нацполітыкі, пытанняў міжнароднага рэволюцыйнага руху (асабліва Польшчы і Заходняй Беларусі), пытанняў умацаваньня абароназдольнасьці краіны, асноўных задач другой пяцігодкі і чарговых задач партыі, у прыватнасьці, задач рэалізацыі 6-ці ўмоў т. Сталіна, апошніх пастановаў ЦК і СНК аб збожжавых і мясных загатоўках і разгортваньні колгаснага гандлю, уборачнай кампаніі.

Сярэднія і вышэйшыя зьвеньні партасьветы, формы падрыхтоўкі партактыву. Анагадовая ВСПШ, разьлічаная на ахоп нізавога партактыву пры партшкомах буйных прадпрыемстваў, курсы актыву і інш. Двухгадовыя вячэрнія комбузы пры буйных прамысловых РК з аддзяленьнямі на буйных прадпрыемствах. Дэкадныя комбузы. Політычная роля кожнага са зьвеньняў і яго праграма. Завочныя формы вучобы актыву. Новыя масавыя формы партвучобы: сэмінары ўдарнікаў, кароткатэрміновыя курсы нізавога актыву, гурткі бягучай політыкі, дэкадныя пяцідзённыя школы, ударныя дні вучобы, школы перасоўкі і т. д. Месца агульна-адукацыйных і спэцыяльных прадметаў у сыстэме партасьветы. Барацьба супроць падмены партшколы агульнай і тэхнічнай адукацыяй.

Бесьперапынны навучальны год. Бесьперапыннае комплектаваньне, арганізацыя школ і груп на працягу ўсяго году. Асабліва ў вучобы ў летні пэрыод у горадзе і вёсцы, на новабудоўлях, торфараспрацоўках, лесараспрацоўках, дарожным будаўніцтве, транспорце, і т. д.

Растлумачальная і вярбовачная работа. Комплектаваньне школ з улікам дыфэрэнцыраванага падыходу. Дыфэрэнцыраваны падыход, прымяненьне да ўмоў прамысловасьці, транспарту, раёнаў сельскай гаспадаркі, вытворча-бытавых умоў, узросту, агульна адукацыйнай падрыхтоўкі і т. д. Шырошае ўцягненьне ў сетку партасьветы беспартыйных рабочых і колгаснікаў, асабліва ўдарнікаў. Уцягненьне ў партвучобу жанчын.

Роля пропагандыстаў, партгабінэтаў, друку і інш. форм масавай работы пры комплектаваньні школ.

Барацьба з опартуністычнай недаацэнкай партасьветы. Адказнасьць партарганізацыі за пастаноўку партпропагандысцкай работы.

Неабходнасьць штодзённага канкрэтнага жывога апэратыўнага кіраўніцтва партасьветам з боку бюро парткомаў, цэхчэек, райкому.

Організацыйная падрыхтоўка вучобы. Барацьба з адсёвамі, ненаведваньнем. Роля і задачы старасты школы, гуртка ў арганізацыі работы.

ЛІТАРАТУРА

Пастанова сакавіцкага пленуму ЦК і ЦКК КП(б)Б аб культурным будаўніцтве.

„Всем Культпропам, Крайкомам, Обкомам и ЦК Нацкомпартий“, ліст Стэцкага, Ліст Культпропу ЦК КП(б)Б аб перабудове сеткі партасьветы.

Журнал „В помощь партучебе“, № 4, 1932 г.

„Система партпросвещения“, журнал „Пропандист“, за 1931 г.

„Система партпросвещения“, журнал „В помощь партучебе“, №№ 21—22 1930 г.

Пастанова ЦК УсеКП(б) „Аб партыйна-масавай рабоце ў цэху, брыгадзе“.

Адозва „Пролетаркі“ аб арганізацыі партасьветы, „Пропандист“, № 23 1931 г.; „В помощь низовому культпропу“, журнал „В помощь партучебе“, № 5—6, 1931 г.

„За марксистско-ленинское воспитание несет ответственность парторганизация“, „Пропандист“, № 13, 1931 г.

№ 1, „За ленинскую учебу“.

Тэма III. Асноўныя мэтоды партыйнай пропаганды

Асабліваьці аўдыторыі ў сетцы партыйнай асьветы ў горадзе і на вёсцы. Неабходнасьць вывучэньня слухачоў для вызначэньня мэтодаў работы.

Аб сыстэме прыёму, якія забясьпечваюць найбольш эфэктыўнае ўсваеньне слухачамі зьместу матэрыялу. Прышчапленьне слухачу навыкаў самастойнай навучальнай і грамадзкай работы на аснове актыўнай самадзейнасьці, накіраваньне яго на ажыццяўленьне, стаячых перад партыйнай задачай.

Бесьпералыннае ўскладаньне мэтоду ў залежнасьці ад падвышэньня ўзроўню слухачоў у напямку да максымальна-самастой-

най работы. Жывая гутарка, пабудаваная па папярэдняй чытцы матэрыялу—асноўны мэтад заняткаў у пачатковай школе.

Асноўныя элементы гутаркі: цвёрдая мэтавая ўстаноўка, плянаваньне гутаркі, выбар вузлавых пытанняў і правільная іх расстаноўка. Плян гутаркі. Мэтодыка пастаноўкі пытанняў. Уцягненьне аўдыторыі ў актыўнае абгаварэньне пытанняў. Вывады кіраўніка па разьдзелах і тэме цалкам. Скарыстаньне ў гутарцы ілюстрацыйнага матэрыялу—мясцовых фактаў, асабістага вопыту слухачоў. Паступовае ўскладненьне гутаркі. Пераход ад гутаркі к канфэрэнцыі па асноўных, або некаторых больш цяжкіх пытаннях. Пытаньні і адказы слухачоў. Формы запісу пры прапрацоўцы. Скажэньне гутаркі і падмена яе пытална-адказнай формай, бясплянавай гутаркай і т. д.

Гутарка-пераходнае зьвяно да разгорнутага лябораторнага пляну. Лябораторны мэтад—спосаб работы, накіраваны на вывучэньне рэволюцыйнай тэорыі і практыкі самастойна, па заданьні, пад кіраўніцтвам прапагандыста, на актыўна-крытычныя адносіны слухачоў да прапрацоўваемага матэрыялу. Разгорнутае яго прымяненьне ў сярэднім і вышэйшым зьвяне партасьветы.

Заданьне як вучэбны заказ слухачам, як элемент плянаваньня іх работы. Мэтодыка пабудовы заданьня ад ніжэйшых ступеняў работы да вышэйшых. Формы і структура заданьня. Зьвеньні работы ў сыстэме лябораторнага мэтаду:

1) Уводныя заняткі, як выходны момант у мэтодолегічным і мэтодычным інструктажы слухачоў. Элемэнты ўводных заняткаў. Мэтодыка правядзеньня ўводных заняткаў. Дыфэрэнцыраваны падыход да ўводных заняткаў.

2) Самастойная работа слухачоў—важнейшы момант ва ўсваеньні матэрыялу па заданьні. Прапрацоўка матэрыялу па заданьні, парадак гэтай прапрацоўкі. Брыгада—асноўная рабочая адзінка. Письмовае і вуснае афармленьне матэрыялу. Рабочыя запісы, разгорнуты плян, тэзісы, падрыхтоўка і абгаварэньне матэрыялу да канфэрэнцыі.

3) Консультацыі ў сыстэме лябораторнага пляну. Індывідуальная, брыгадная, груповае консультцыя, іх формы. Мэтодыка правядзеньня консультацыі і прыёму заданьняў.

4) Канфэрэнцыі ў сыстэме лябораторнага пляну. Канфэрэнцыя, як падвядзеньне выніку ўсваемасьці слухачоў па распрацоўваемай тэме. Вырашэньне на канфэрэнцыі ўсіх незразумелых

пытанняў для афармлення чоткіх і ясных, бальшавіцка-вытры-
маных вывадаў. Організацыйны бок работы ў часе конфэрэнцыі.
Мэтодыка правядзеньня конфэрэнцыі.

Лябораторны плян, як мэтод прышчаплення слухачом асноў-
ных навыкаў самастойнай работы з кнігай і газэтай, навыкаў для
завочнай вучобы.

Скарыстаньне ў лябораторным пляне ілюстрацыйнага матэ-
рыялу, мясцовых фактаў, дыаграм, карты, мастацкай літаратуры,
газэт, экскурсій і т. д. Элементы самастойнай работы над кнігай,
газэтай пры лябораторным пляне. Разуменьне тэксту і работа над
ім. Рабочы запіс, плян, конспект, тэзісы. Работа над некалькімі
кнігамі, выдзяленьне галоўнага і інш.

ЛІТАРАТУРА

Кантаровіч, „Памятка кіраўніка пачатковай комсамольскай політшколы“
ІВБ 1932 г.

Халей, „Організацыя педагогічнага працэсу ў савпартшколах“ Вучпед
сэктар, 1932 г.

Александров, „Как провести беседу“, ГИЗ 1931 г.

Никитин, „Методы партийной пропаганды“, „Пропагандист“, № 27 1931 г.

Минченко, „Лабораторный метод и применение его в сетке низового
партипросвещения“, „Пропагандист“ № 5, 1930 г.

Корленко, „О методике постановки вопросов на беседах“, „Пропаган-
дист“ № 28, 1931 г.

Тэма IV. Кіраўніцтва пропагандыстамі і мэтоды работы па падвышэньні ўзроўню пропагандыстаў

Ленін аб ролі пропагандыста-настаўніка-выхавальніка. Усклад-
нэныя задачы сучаснага этапу соцыялістычнага будаўніцтва
і ўзросшая політычная роля пропагандыста. Проблема про-
пагандысцкіх кадраў—«вузкае месца». Політычнае значэньне
высоўваньня рабочых саўгасных і колгасных пропагандыстаў
і задачы іх падрыхтоўкі. Уменьне разьбірацца ў політычных,
мясцовых і вытворчых пытаннях—асноўная ўмова паспяхо-
вай работы пропагандыста. Дапамога пропагандысту ў падрых-
тоўцы да заняткаў і пастаянным падвышэньні яго тэорэтычнага
і мэтодычнага ўзроўню. Організацыя і работа протэлектыву,
сэмінару на буйных прадпрыемствах, саўгасах, колгасах, як асноў-
ная форма апэратыўнага кіраўніцтва пропагандыстамі.

Пэрыодычныя кароткатэрміновыя курсы-конфэрэнцыі па перападрыхтоўцы прапагандыстаў. Неабходнасьць дыфэрэнцыраванага падыходу ў кіраўніцтве прапагандыстамі. Сьстэматычная інфармацыя прапагандыстаў па агульна-політычных і мясцовых пытаннях. Програма, як адна з форм кіраўніцтва прапагандыстамі; мэтад—дапаможнікі, падручнікі для слухачоў і іх скарыстаньне. Габінэт—на дапамогу прапагандысту. Журналы «Прапагандыст», «Ком. революция», «В помощь партучебе», «За ленинскую вучобу», як дапаможнікі прапагандысту. Асьвятленьне свайго вопыту ў друку для перанясеньня ў іншыя школы.

Падрыхтоўка прапагандыстаў к чарговым заняткам. Складаньне цвёрдага пляну заняткаў. Падрыхтоўка матэрыялу к заняткам і практычных заданьняў для слухачоў. Рабочы запіс прапагандыста і мэтоды яго складаньня.

Рашучая барацьба з няўважлівымі адносінамі прапагандыстаў да падрыхтоўкі к заняткам.

ЛІТАРАТУРА

Л е н і н, т. XIV, выд. I, стар. 118—119 „Письмо к слушателям школы на Капры“.

Ч а п р а к о в, „О некоторых формах и методах руководства пропагандистами“ „Пропагандист“, № 3, 1932 г.

П а ц ё м к і н, „О пяти формах руководства пропагандистами“, „Пропагандист“, № 7—8, 1932 г.

І о ф з, „О трехдневнике пропагандистов“—там же.

Ч а п р а к о в, „Рабочая записка пропагандиста“, „Пропагандист“, № 4, 1932 г.

„Ответы на статью Чапракова“. „Пропагандист“, № 11—12, 1932 г.

ПРОГРАМА ПА ПОЛІТЫЧНАЙ ЭКОНОМІІ ДЛЯ КУРСАВАЙ СЕТКІ НІЗАВОГА ПАРТЫЙНАГА АКТЫВУ І ПРОПАГАНДЫСТАЎ

Уступныя заўвагі

Політычная эканомія Маркса, Энгельса, Леніна ў вузкім сэнсе зьяўляецца навукай аб законах ўзьнікненьня, разьвіцьця і гібелі капіталізму і прадстаўляе адну з самых важных састаўных частак марксысцка-ленінскай тэорыі соцыялістычнай рэволюцыі. Асноваложнікі марксызму-ленінізму разглядалі політычную эканомію як сугуба партыйную навуку, як навуковую крытыку буржуазнага грамадства і яго ідэолёгаў, як навуку, якая ўскрывае заканамернасьць капіталізму і паказвае пролетарыяту яго ўсясьветна-гістарычную ролю клясы, прызванага зьнішчыць у рэволюцыі

капіталізм, эксплёатацыю людзей, пабудаваць грамадства соцыялістычнае, бясклясавое. Выкладаньне політычнай эканоміі павінна, у поўнай адпаведнасьці з вучэньнем Маркса, Леніна і Сталіна аб сувязі тэорыі і практыкі, увязваць праблемы політычнай эканоміі з сучаснымі політычнымі і рэвалюцыйнымі задачамі барацьбы сусьветнага пролетарыяту, партыі, Комінтэрну і, у сваёй крытыцы капіталізму, апірацца ня толькі на вопыт сучаснага «паміраючага капіталізму» (Ленін), але і на вопыт будаўніцтва соцыялізму ў Савецкім саюзе. Выкладаньне політычнай эканоміі павінна процістаўляць законам капіталізму законы разьвіцьця новага грамадства, законамернасьці савецкай гаспадаркі і тым самым вастрэй падкрэсьліць усю клясавую супярэчнасьць капіталізму, барацьбу дзьвюх сыстэм і ўсеагульны крызіс капіталістычнай сыстэмы. Такое прыцягненьне матэрыялу па савецкай эканоміцы, аднак, ні ў якім разе не адмяняе сыстэматычнага курсу тэорыі савецкай гаспадаркі, а толькі падрыхтоўвае да праходжаньня гэтай тэорыі як састаўной часткі політычнай эканоміі ў шырокім сэнсе слова.

Навуковая крытыка буржуазнага грамадства, будучы ў цяперашні час момантам барацьбы дзьвюх сыстэм, уключае ў сябе выкрыцьцё прыхільнікаў (прамых і скрытых) капіталізму. Адточанае ўсваеньне дыялектыка-матэрыялістычнага рэвалюцыйнага методу Маркса—Леніна—Сталіна немагчыма без гэтай крытычнай работы. Адсюль задача політычна завастрыць навучэньне ўсіх праблем шляхам крытыкі сучаснай буржуазнай політычнай эканоміі і, у першую чарту, яе састаўной часткі—рэвізіянісцкай соцыял-фашысцкай політэканоміі, прыцягваючы пры гэтым да выкладаньня шматлікія выказваньні Леніна, Сталіна, у іх барацьбе супроць спроб рэвізіі марксызму. Крытыка і паказ сувязі мэханістычнай і ідэалістычнай мэтодолёгіі з контррэвалюцыйнай практыкі II Інтэрнацыяналу і трацкізму, з практыкай усякага роду ўхілаў; крытыка люксэмбургіянства, паказ ролі ленінізму ў барацьбе з опартунізмам усіх адценьняў, барацьба за ленінскі этап у політычнай эканоміі, павінны служыць у поўнай адпаведнасьці з указаньнямі т. Сталіна ў яго лісьце ў рэдакцыю «Пролетарскай Рэволюции» сродкам партыйнага выхаваньня ў духу непрымірымасьці да ворага, і ўзбраеньня слухача ў барацьбе за генэральную лінію партыі.

Гэта праграма ня ставіць сабе задачай выкладаньне поўнага

курсу політычнай эканоміі. Будучы разьлічана на 60 гадзін, яна абмяжоўваецца толькі некалькімі праблемамі, якія даюць слухачу кіруючую нітку для больш паглыбленага марксысцка-ленінскага разуменьня зьяў эпохі ўсеагульнага крызісу капіталізму і соцыялістычнай рэвалюцыі. У залежнасьці ад падрыхтоўкі слухачоў, кіраўнік можа скарачаць указываемую літаратуру.

Уступ кіраўніка па ўсім курсе

Што такое політычная эканомія?

Продукцыйныя сілы, вытворчыя адносіны і соцыяльна-эканамічная формацыя. Праблема зьмяненняў формацый у пастаюўцы марксызму-ленінізму, з аднаго боку, і соцыял-фашызму—з другога. Політычная эканомія ў шырокім і вузкім сэнсе слова Політычная эканомія і тэорыя савецкаў гаспадаркі. Гістарычная крыніца марксызму і дыялектыка-матэрыялістычны мэтад політычнай эканоміі Маркса—Леніна.

Барацьба двух сыстэм, сучасны эканамічны крызіс і задачы выкладаньня політычнай эканоміі. Партыйнасьць політычнай эканоміі і барацьба на два франты за ленінскі этап, як састаўны момант барацьбы дзьвюх сыстэм. Эканамічная дыскусія 1927—29 г. і роля партыі ў разгроме контррэвалюцыйнай рубіншчыны і мэханіцызму.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ КІРАЎНІКА

Маркс, „Введение и предисловие к критике политической экономии“.

Энгельс, „Анти-Дюринг“, аддзел II, „Полит. экономия“, § 1.

Ленін, „Три источника марксизма“. „Замечания на книгу Бухарина“ „Экономика переходного периода в XI Ленинском сборнике (асабліва стар 349. К. Маркс, том XVIII).

Малютин и Борякин, жур. „Большевик“, № 2, за 1930 г.

Абезгауз, Дукор, „Очерки по методологии полит. экономии“ раз. 2, 3, 4, 5, 8 і 10.

Дукор і Ноткин, арт. у жур. „Большевик“ № 18, за 1929 г. „Политическая экономия под ред. Кофмана“. ч. I—II (2-е выданьне).

Тэма I. Тавар і грошы (8 гадзін)

Агульная характарыстыка таварнай вытворчасьці ў адрозьненне ад натуральнай і соцыялістычнай. Супярэчнасьць паміж грамадзкай і прыватнай працай—асноўная супярэчнасьць тавар-

най вытворчасці. Простая таварная вытворчасць як аснова для ўзнікнення таварна-капіталістычнай вытворчасці. Ленін і Сталін аб суадносінах паміж простаю таварнай вытворчасцю і капіталізмам ва ўмовах капіталізму і ва ўмовах дыктатуры пролетарыяту. Крытыка трацкістаў і правых. Коопэрацыйны плян Леніна. Крытыка Рубінскага адмаўлення простаю таварнай гаспадаркі як гістарычнай базы капіталізму.

Тавар як элементарная клетка таварна-капіталістычнай вытворчасці. Супярэчнасць тавару; тавар як спажывецкая вартасць і як вартасць. Двоістасць працы ў таварнай гаспадарцы. Конкрэтная і абстрактная праца. Простая і кваліфікаваная праца. Выражэнне вартасці данага тавару праз другі тавар. Менавая вартасць. Разьвіццё формы выражэння вартасці тавару; прастая, разгорнутая, усеагульная і грашовая форма вартасці. Вартасць і цана. Таварны фэтышызм. Двоісты характар працы. Тавар і грошы, як выражэнне асноўных супярэчнасцяў, анархічнасці і неарганізаванасці таварнай гаспадаркі. Плян, як выражэнне сацыялістычнага характару развіцця савецкай эканомікі і як зброя пабудовы сацыялізму. Плян на розных этапах. Прынцыповае адрозненне законарменасцяў таварна-капіталістычнай і савецкай гаспадаркі ў канкрэтным праяўленні сусветнага эканамічнага крызісу, з аднаго боку, і выканання першай і складання другой пяцігодкі — з другога. Крытыка ідэалістычнай (з боку контррэвалюцыйнай рубіншчыны) і механістычнай (багданаўска-бухарынскага закону працоўных затрат) рэвізіі Марксавай тэорыі вартасці, а таксама шкодніцкіх спроб перанесці законамернасці капіталізму на савецкую гаспадарку (Базараў, Кандрацьеў, Юроўскі і інш.).

Сутнасць грошай. Паходжанне грошай. Якасная асаблівасць тавару-грошай. Грошы ў пераходную эпоху. Барацьба партыі супроць скажэнняў у пытанні аб грошах СССР. Функцыі грошай. Бумажныя грошы. Інфляцыя, яе ўплывы на розныя класы капіталістычных грамадстваў.

ЛІТАРАТУРА

- Леонтьев, „Капитализм и социализм“ § I (для найменш падрыхтаваных).
„Политическая экономия под редакцией Кофмана
И. Лении, „Карл Маркс“, разьд. „Аб вартасці“.
Сталин, „Речь на конференции аграрников-марксистов к вопросам аграрной политики в СССР“. Разьд. I і II ў зборн. „Вопросы Ленинизма“.

Милютин и Борлин, „К разногласиям в политической экономии“, жур. „Большевик“ № 2, за 1930 г.

Маркс, „Капитал“, т. I, разд. 1, 2 і 3.

Для выкладчыкаў: Дукор, Ноткин, арт. журн. „Большевик“, № 18 за 1929 г. § „Об обстрактном труде“.

Тэма II. Капітал, дадатковая вартасць, зарплата

Ператворэнне простага таварнай вытворчасці ў капіталістычную, а грошай у капітал. Выступленне рабочай сілы як тавару. Вытворчыя адносіны паміж капіталістамі і рабочымі як асноўная супярэчнасць капіталістычнага грамадства. Першапачатковае накіраванне капіталу як стварэння прадпрымства для свабоднага разгортвання капіталістычных вытворчых адносін, а іменна-монопалізацыя ўласнасці на сродкі вытворчасці капіталістамі і пазбаўленне непасрэдных вытворцаў сродкаў вытворчасці і на гэтай аснове ператварэнне рабочай сілы ў тавар. Вартасць і спажывецкая вартасць рабочай сілы. Дадатковая вартасць. Капіталістычная эксплуатацыя і яе адрозненне ад фэўдальнай. Азначэнне капіталу, гістарычны характар капіталу, пастаянны і пераменны капітал. Норма дадатковай вартасці (норма эксплуатацыі) і маса дадатковай вартасці. Вытворэнне дадатковай вартасці як рухаючая сіла капіталістычнага спосабу вытворчасці (крытыка сацыял-фашысцкага скажэння марксавай тэорыі дадатковай вартасці). Нашы дзяржаўныя прыемствы, як установы паслядоўна сацыялістычнага тыпу (крытыка трацкістаў у гэтым пытанні). Рухаючыя сілы і фактары нашага развіцця ў супроцьлегласць капіталістычным. Два спосабы павялічэння дадатковай вартасці, высунутыя капіталізмам. абсалютная і адносная дадатковая вартасць. Заработная плата, як ператвораная форма вартасці і цаны рабочай сілы. Барацьба за даўжыню рабочага дня і зарплату. Трэд'юніонізм, «ультра-левае адмаўленне барацьбы за эканамічныя патрабаванні, эканамічная і політычная барацьба пролетарыяту. Барацьба Комінтэрну і Профінтэрну на два франты ў пытаннях профсаюзнага руху і эканамічнай барацьбы. Коопэрацыя, мануфактура і буйная машынная вытворчасць, як форма павышэння адноснай дадатковай вартасці. Іх капіталістычны характар. Машына, як зброя ўзмацнення эксплуатацыі, як сродак памяншэння зарплат пры капіталізме, і як сродак зьберажэння працы, памяншэння рабочага дня і павышэння дабрабыту працоўных

пры соцыялізме. Антагоністычны і абмежаваны характар разьвіцьця вытворчых сіл пры капіталізме. Сучасная капіталістычная рацыяналізацыя. Крытыка соцыял-фашысцкай абароны капіталістычнай рацыяналізацыі. Крытыка праваўхілісцкай недацэнкі капіталістычнай рацыяналізацыі і «лявацкіх» адносін да апошняй. Соцыялістычная рацыяналізацыя, яе рухаючыя сілы і соцыялістычныя формы працы.

Разьмеркаваньне дадатковай вартасьці паміж капіталістамі. Прыбытак і цана вытворчасці.

ЛІТАРАТУРА

Падруч. „Леонтьев, „Капитализм и Социализм“ разьд. II, „Сущность капиталистической эксплуатации“, „Политическая экономия под ред. Кофмана“, разьдз. II.

Маркс, „Капитал“, том I, разьдз. VIII, § I, разд. XIII, § 3.

Ленин, К. Маркс. Собр. сочин. 2 і 3 выданьне, том XVIII разьдз. „Добавочная стоимость“ стар. 17-24.

Ленин, „Собр. сочин.“, т. III. „Развитие капитализма в России“ разьд. V § 5, разд. VI § I, разд. VII § I.

Ленин, „Что делать“ т. V, разьдз. III, § 1.

Ленин „Научная система“ выжимания поту“, т. XVI, вид. 2-е.

Сталин, „Вопросы ленинизма“. Речь с первой американской рабочей делегацией“, пытаньне 6-е.

Рубинштейн, „Капиталистическая рационализация“.

Тэма III. Асноўныя супярэчнасьці капіталістычнага спосабу вытворчасці

I. Усеагульны закон капіталістычнага наапаплення і становішча рабочай клясы

Што такое ўзнаўленьне? Узнаўленьне пастаяннага і пераменнага капіталу, як ўзнаўленьне капіталістычных вытворчых адносін. Узнаўленьне простае і расшыранае. Наапапленьне, як ператварэньне часткі дадатковай вартасьці ў капітал. Распад дадатковай вартасьці на капітал і даход. Фактары, вызначаючыя разьмеры наапаплення. Крытыка тэорыі «ўстрыманьня» рабочага фонду. Рост арганічнага саставу капіталу, канцэнтрацыя і цэнтралізацыя капіталу. Прамысловая рэзэрвная армія. Формы адноснага перанасяленьня, яго наўнікненасьць і неабходнасьць для капіталістычнага наапаплення. Крытыка Мальтуса. Уплыў рэзэрвай арміі на зарплату і жыцьцёвы ўзровень пролетары-

яту. Уплыў крызісаў на абсалютнае і адноснае зьбядненьне пролетарыяту. Крытыка рэвізіёнісцкіх тэорыяў, якія адмаўляюць абсалютнае зьбядненьне рабочай клясы пры капіталізьме (Кауцкі і інш.). Памылкі т. Варгі па пытаньні аб жыццёвым узроўні пролетарыяту. Жыццёвы ўзровень пролетарыяту і барацьба рабочай клясы. Крытыка, так званая, «жалезнага закону» зарплаты. Супярэчнасьць паміж ростам вытворчасьці і спажываньнем рабочых мас, як аснова для клясавай узмацняючайся барацьбы паміж пролетарыятам і буржуазіяй. Няўнікнёнасьць пролетарскай рэвалюцыі. Роля партыі. Крытыка тэорыі аўтаматычнага краху (памылкі Розы Люксембург). Ліквідацыя беспрацоўя, пераход на 7-гадзінны рабочы дзень, становішча рабочай клясы ў СССР, як адзін з важнейшых момантаў барацьбы дзёвюх сыстэм, ілюстраваць гэта на прыкладзе савецкай Беларусі з аднаго боку, і Заходняй Беларусі, Польшчы, з другога. Шкодніцкія тэорыі аб няўнікнёнасьці беспрацоўя ў СССР і звязаны з гэтым курс беларускіх школьнікаў на «працаёмкія» галіны вытворчасьці.

II. Супярэчнасьці паміж горадам і вёскай і аграрнае пытаньне

Выцякаючае з сутнасьці капіталізму, аддзяленьне зямлі ад непасрэднага вытворцы. Капіталістычныя адносіны ў сельскай гаспадарцы і зямельная рэнта. Абсалютная і дыфэрэнцыяльная зямельная рэнта. Формы вырашэньня аграрнага пытаньня ў буржуазных рэвалюцыях. Барацьба, Леніна і большавікоў супроць кадэтаў, эсэраў, меншавікоў і іншых партый у аграрным пытаньні. Розныя формы рэнты. Узаемаадносіны паміж буйным капіталам і буйнай зямельнай уласнасьцю на розных этапах разьвіцьця буржуазнага грамадства і праблема нацыяналізацыі зямлі. Асаблівасьці разьвіцьця капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Ленінскае вучэньне аб двух шляхах разьвіцьця капіталізму (амерыканскі шлях і прускі) і аграрнае пытаньне. Дробнае земляробства ў сыстэме капіталізму. Перавагі буйнай вытворчасьці (супаставіць краіны капіталізму і СССР). Концэнтрацыя вытворчасьці, расслаенне вёскі і разарэньне дробнай вытворчасьці. Галодная рэнта. Праблема аграрнага перанасяленьня. Крытыка тэорыі некапіталістычнага разьвіцьця вёскі пры капіталізьме (барацьба Леніна супроць народніка Давіда і інш.).

Эксплёатацыя шырокіх мас сялянства пры капіталізме і яе формы. Крытыка тэорыі ўстойлівасьці дробнай вытворчасьці ў сельскай гаспадарцы. Пролетарыят і асноўныя масы сялянства. Значэньне аграрнага пытаньня для пролетарскай рэвалюцыі. Крытыка недаацэнкі аграрнага пытаньня і няправільнай яго пастаноўкі ў Розы Люксэмбург. Аграрнае пытаньне ў Ленінскім вучэньні аб перарастаньні буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі ў пролетарскую. Тактыка Комінтэрну. Коленіяльная праблема і аграрнае пытаньне. Праблема ўзаемаадносін рабочай клясы і асноўных мас сялянства ў вучэньні Маркса, Энгельса, Леніна і Сталіна аб дыктатуры пролетарыяту. Коопэрацыйны плян Леніна і праблема зьнішчэньня кляс у СССР. Нацыяналізацыя зямлі ў СССР і яе значэньне для соцыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі ў СССР. Выказваньне па гэтым пытаньні т. Сталіна, на канфэрэнцыі аграрнікаў-марксыстаў. Барацьба партыі супроць шкодніцтва (кандрацьеўшчыны, прышчэпаўшчыны і т. д.), трацкізму, правага і «левага» опартунізму ў аграрным пытаньні. Ленін і Сталін як тэорэтыкі аграрнага пытаньня.

III. Узнаўленьне і крызісы

Узнаўленьне індывідуальнага і грамадзкага капіталу. Уплыў грамадзкага капіталу на два падразьдзяленьні. Сэнс гэтага падзелу. Умовы простага і расшыранага ўзнаўленьня. Вядучая роля першага падразьдзяленьня ў процэсе ўзнаўленьня. Крытыка політычна-шкоднай тэорыі раўнавагі. Крытыка тэорыі раўнавагі. Крытыка тэорыі рэалізацыі і наапаўленьня Розы Люксэмбург. Політычная шкоднасьць тэорыі Розы Люксэмбург. Антагоністычны характар ўзнаўленьня пры капіталізме і неабходнасьць крызісаў. Крызісы, як рэзультат і форма руху савакупнасьці ўсіх асноўных супярэчнасьцяў капіталістычнага грамадства. Пэрыодычны характар крызісаў і яго прычына. Крызісы і разьвіцьцё капіталізму. Крызісы і становішча рабочай клясы. Крызісы прамысловыя і аграрныя. Расшыранае ўзнаўленьне ў СССР і праблема тэмпаў. Крытыка шкодніцкіх, трацкіцкіх, права-і «лева»-опартуністычных тэорый ўзнаўленьня ў СССР. Роля пляну. Прырода гаспадарчых цяжкасьцяў у СССР (цяжкасьці росту).

ЛІТАРАТУРА

- Леонтьев, Развитие капиталистических противоречий*, разьдз. III.
„Политэкономия под редакцией Кофмана“, том I, разьдз. III, том II, разьдз. V. (Воспроизводство и кризисы*), том II, разьдз. IV („Аграрный вопрос“).
Маркс и Энгельс, „Комунистический манифест“, разьдз. I і II. Програма Коминтерна*, разьдз. I. „Программа ВКП(б)* агульная частка.
Маркс, „Капітал“, том I, разьдз. 23, §§ 3 і 4.
Энгельс, „Анти-Дюринг“, „Соціалізм“, разьдз. II.
Ленин, „Аграрная праграма социал.-демократии в революции 1905-7 гг.“ разьдз. III.
Ленин, „Аграрный вопрос и критики Маркса“.
Сталин, „Вопросы ленинизма“ (О трех основных лозунгах партии по крестьянскому вопросу).
„Год великого перелому“, „К вопросам аграрной политики СССР“, §§ 2, 3 і 4 „Ответ т. т. колхозникам“.
„О правом уклоне в ВКП(б)*“, § 3 (пункт 6, „О крестьянстве“), „Отчет на XVI съезде партии“, (разьдз. 1, § 3). „Письмо в редакцию“ Пролетарская революция*.
Яковлев, „Доклад на XVI партсъезде і VI съезде советов“.
„Сборник „Сухановщина, Кондратьевщина“. Аб беларускім шкодніцтве і прышчэпаўшчыне гл. журн. „Соц. Будаўніцтва“, № 7 за 1931 г. (артыкулы Вербы, Ноткіна і Бондара).

Тэма IV. Імпэрыялізм і ўсеагульны крызіс капіталізму (12 гадзін)

Концэнтрацыя і цэнтралізацыя капіталу. Перарастаньне прамысловага капіталізму ў монопалістычны. Утварэньне монопольных аб'яднаньняў капіталу. Віды монопалій. Акцыонэрная форма. Новая роля банкаў. Фінансавы капітал. Роля дзяржавы. Імпэрыялізм. Ленінскае азначэньне імпэрыялізму (асноўныя прызнакі і іх характарыстыка). Загніваньне капіталізму ў эпоху імпэрыялізму. Монополія і конкурэнцыя ў эпоху імпэрыялізму. Крытыка соцыял-фашысцкіх тэорый арганізаванага капіталізму і ўльтраімпэрыялізму (Гільфэрдзінг, Каўцкі), іх контррэвалюцыйны характар. Крытыка тэорыі арганізаванага капіталізму Бухарына. Крытыка тэорый аўтаматычнага краху капіталізму (Тэорыя імпэрыялізму Розы Люксэмбург), політычная шкоднасьць гэтай тэорыі. Закон нераўнамернага разьвіцьця, абвастрэньне яго дзеяньняў у эпоху імпэрыялізму і разьвіцьцё ўнутраных і зьнешніх супярэчнасьцяй сусьветнага капіталізму. Барацьба за перадзел сьвету. Закон нераўнамернага разьвіцьця, загніваньне капіталізму і пабудова соцыялізму ў аднэй краіне.

Крытыка контррэволюцыянага трацкізму па гэтым пытаньні. Усеагульны крызіс капіталізму, як фаза эпохі імперыялізму. Супярэчнасьці пасьляваеннага капіталізму і асноўныя моманты ўсеагульнага крызісу капіталізму. Барацьба двух сыстэм капіталізму і соцыялізму, як асноўная супярэчнасьць. Тры пэрыоды пасьляваеннага капіталізму. Трэці пэрыод, як пэрыод расхістаньня стабілізацыі капіталізму пры адначасовым бурным росьце соцыялістычнага будаўніцтва ў СССР.

Капіталістычная рацыяналізацыя і вялізарнае пагоршаньне жыцьцёвага ўзроўню пролетарскіх і шырокіх сялянскіх мас у краінах капіталізму. Контрнаступленьне пролетарыяту, беспрацоўе і т. д. Аграрны крызіс і разарэньне дробнага сялянства. Проблема рынку. Абвастрэньне супярэчнасьцяў паміж пераможцамі ў сусьветнай вайне, паміж пераможцамі і пераможнымі, паміж мэтрополіямі і колёніямі і залежнымі краінамі. Крытыка гэоры дэколёнізацыі. Рэволюцыяны рух у колёніях і паўколёніях. Рэзкае абвастрэньне нераўнамернасьці разьвіцьця і падрыхтоўка новых войнаў. Фашызацыя буржуазных дзяржаў, як выразьненьне абвастрэньня ўнутраных і зьнешніх супярэчнасьцяў капіталістычных краін, процесаў загібаваньня капіталізму ў эпоху ўсеагульнага крызісу капіталізму. Роля соцыял-фашызму ў фашызацыі буржуазных дзяржаў. Усеагульны крызіс капіталізму эпоха войнаў і пролетарскіх рэволюцый. СССР, як база сусьветнай пролетарскай рэволюцыі, як ударная брыгада міжнароднага пролетарыяту. Крытыка контррэволюцыянага трацкізму ў пытаньнях пасьляваеннага разьвіцьця і разгортваньня пролетарскай рэволюцыі. Крытыка правых.

ЛІТАРАТУРА

Леонтьев, „Империализм—канун социальной революции“, разьдзел IV,

„Программа Коминтерна“, разьдзел I і II.

Ленин, „Империализм“, том XIX.

„Доклад на втором конгрессе Коминтерна“.

„Доклад на VIII съезде партии о программе“, том XXIV.

Сталин, Вопросы ленинизма. „Октябрьская революция и задачи русских коммунистов“. „К вопросам ленинизма“, разьдзел VI. („Вопрос о построении социализма в одной стране“) „Доклад XVI съезду, разьдзел „О международном положении“.

Зборнік, „Организованный капитализм“.

„Закат капитализма в троцкистском зеркале“.

Тэма V. Сучасны эканамічны крызіс, рэвалюцыйны ўздым і барацьба дзвюх сыстэм (8 гадзін)

Агульная характарыстыка крызісу. Усеагульны крызіс капіталізму і сучасны крызіс капіталізму. Асаблівасці сучаснага крызісу капіталізму. Усеагульнасць, нябывалая глыбіня і працягласць крызісу і іх прычыны. Перамяценьне прамисловага крызісу з аграрным. Становішча рабочай класы, наступленне капіталу і контрнаступленне пролетарыяту. Рэвалюцыянізацыя дробнага сялянства ў радзе краін. Сучасны этап сусветнага эканамічнага крызісу. Крэдытна-валютны крызіс. Перарастанне эканамічнага крызісу ў крызіс палітычны. Рэвалюцыйны ўздым і насыпванне прадпачынак рэвалюцыянага крызісу ў пачатковых краінах. Работа кампартыі ў розных краінах. Абвастрэненне барацьбы дзвюх сыстэм. Абвастрэненне ўнутры-імперыялістычных супярэчнасцяў. Небяспэка вайны. Японія-Кітайская вайна. Роля Лігі нацый і II Інтэрнацыянала. Барацьба супроць буржуазіі і сацыял-фашыстаў, супроць капіталістычнага выхаду з крызісу—за рэвалюцыйны выхад.

ЛІТАРАТУРА

Стіліц, „Политотчет XVI парт'езду, разьдзел „О международном положении“.

Мануільскі, „Компартия и кризис капитализма“.

Ленскі, „4-й год кризиса в Польше“, „Ком. Инт.“ № 4, 1931 г.

Лазовскі, „За контрнаступление пролетариата“. „Тезисы и резолюции XI пленума Исполкома Коминтерна“.

Тельман, „О некоторых теоретических и практических ошибках КПГ“. „Большевик“, № 22 за 1931 г.

Бах, „Мировой экономический кризис и революционный подъем“.

Артыкулы і цыфры ў „Правде“ і „Большевике“, „Коминтернационале“, за 1932 г. аб сусветным эканамічным крызісе і становішчы рабочай класы.

Пятницькі, Артыкул у № 11—12 „Коммунистического Интернационала“.

ДЫРЭКТЫВЫ КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

УСІМ РК КП(б)Б, КУЛЬТПРОПАДДЗЕЛАМ

Аб рабоце ВСПШ

У дадатак да раней дадзеных дырэктыў Культпропу ЦК КП(б)Б аб арганізацыі сеткі партасъветы, сэктар прапаганды Культпропу ЦК КП(б)Б, у арганізацыі работы вячэрніх саўпартшкол прапануе кіравацца наступным:

1) Аднагадовыя вячэрнія саўпартшколы працуюць, выходзячы з устаноўкі: падрыхтаваць кадры для нізавой партыйнай, комсамольскай і савецка-гаспадарчай работы без адрыву ад вытворчасці. Прычым пры падрыхтоўцы партыйных і комсамольскіх кадраў трэба прадугледзець падрыхтоўку прапандыстаў для нізавых звеньяў партыйнай і комсамольскай асьветы.

2) Работа ВСПШ такім чынам павінна складацца з двух элементаў:

а) даць адпавядаючую марксысцка-ленінскую падрыхтоўку у галіне гісторыі партыі, ленінізму, політэканоміі і інш., і даць навук практычнай работы ў той галіне, дзе будзе працаваць слухач пасля сканчэння ВСПШ.

3) Выходзячы з вышэйуказанага палажэння і трэба будаваць усю работу партарганізацыі па кіраўніцтве ВСПШ, памятаючы, што гэта сярэдняя партыйная школа па падрыхтоўцы нізавога актыву, арганізуюемая пры ранкомах, партколектывах прадпрыемстваў, саўгасаў і колгасаў.

4) Выходзячы з устаноўкі аб ВСПШ, трэба зараз-жа арганізаваць сетку ВСПШ, у райпартарганізацыях, даўшы для кожнай школы кантрольныя лічбы аб комплектаваньні апошняй пэўнымі групамі слухачоў і выкладчыкаў.

Трэба пры комплектаваньні захоўваць наступныя правілы:

1) У групы па падрыхтоўцы партработнікаў і прапандыстаў вярбуюцца выключна члены і кандыдаты КП(б)Б, члены

КСМ, скончыўшыя пачатковую партшколу, або якія маюць падрыхтоўку ў аб'ёме гэтай школы.

2) На савецка-гаспадарчую групу, апрача ўказаных у пункце 1-м, вярбуюцца і беспартыйныя рабочыя і колгасны актыў.

Заняткі ў аднагадовых вячэрніх ВСПШ распачаць з 1/VIII-32 г. Разам з усім матэрыялам па рабоце ВСПШ паведаміце, хто выдзелен загадчыкам ВСПШ.

Слухачоў 2-х гадовай ВСПШ, якія былі на 1-м курсе, перавесці ў аднагадовую ВСПШ.

Заг. сэктару пропаганды Культ-
пропу ЦК КП(б)Б Балабанаў

Усім культпропам ГК і РК КП(б)Б

Культпроп ЦК КП(б)Б звярочвае ўвагу ўсіх Культпропаў ГК і РК КП(б)Б на тое, што справа ўліку і кон'юнктурных назіранняў, якія-б на хаду сыгналавалі аб недахопах і прарывах на важнейшым вучастку, якім зьяўляецца марксысцка-ленінскае выхаваньне партыі і комсамолу, у Культпропах пастаўлена недавальняюча. Бесткі па такіх пытаннях, як ахоп членаў партыі, кандыдатаў, комсамольцаў, беспартыйных, па пласобных відах вучобы як правіла ўстарэўшыя. Культпропы не вядуць апэратыўных зводак, не абагульняюць матэрыялы насыценных газэт, шматтыражак, раённай газеты, не заслухоўваюць сыстэматычна каротка-апэратыўных справаздач Культпропаў партколектываў. Культпроп ЦК КП(б)Б прапануе:

1) Прымяняць мэтоды гібкай справаздачы—заслухоўваньне работніка, які кіруе партасьветай на прадпрыемстве, саўгасе, колгасе непасрэдна заг. Культпропам (або яго намеснікам), з дачай тут-жа апэратыўнага заданьня, якое памагае ўзмацніць партасьвету. Матэрыялы, атрыманыя ў рэзультате гэтага заслухоўваньня, перадаваць у раённы друк.

2) У абавязковым парадку арганізаваць складаньне, на 1-е кожнага месяца, апэратыўнай зводкі аб становішчы партасьветнай сеткі, у якой былі-б весткі аб ахопе членаў партыі, кандыдатаў, комсамольцаў і беспартыйных, паасобна, паасобнымі відамі сеткі партасьветы (школы з указаньнем тыпу, гурткі і т. д.),

на паасобных партколектывах і ячэйках прадпрыемстваў, саўгасаў, колгасаў.

Організацыя сталага ўліку патрабуе барацьбы з «очковіральствам», з нерэальнымі лічбамі, барацьбы з «мертвымі душамі», якія толькі лічацца, а не наведваюць школы і гурткі. Вакол зводак, змяшчаемых у друку, організаваць на аснове соцпаборніцтва і ўдарніцтва барацьбу за першае месца ў зводцы. Практыкаваць пасылку раённай зводкі ў шматтыражкі і насыценныя газеты ячэек, асабліва тых, дзе справа з ахопам вучобай пастаўлена дрэнна.

Нам. заг. Культпропу ЦК КП(б)Б Залатухін.

Заг. сэктарам пропаганды Культпропу ЦК Балабанаў

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ Ў АСЕНЬНІ НАБОР 1932 г. ВА ЎСЕБЕЛАРУСКІЯ САЎПАРТШКОЛЫ ГОМЕЛЮ, МАГІЛЕВА, ВІЦЕБСКУ

I. Усебеларускія саўпартшколы (Гомель, Віцебск, Магілёў) ставяць задачай падрыхтоўку партыйных кадраў на прапагандысцкую, савецка-гаспадарчую і газэтную работу ў нізавых зьвоньнях партарганізацыі (колгасныя, і саўгасныя ячэйкі, парткаляктывы прадпрыемстваў, чыгункі, новабудоўляў).

II. Для выканання гэтых задач і максымальнага набліжэньня справы падрыхтоўкі кадраў да тых галін працы, куды рыхтуецца работнікі, саўпартшколы організуюць аддзяленьні: Гомельскае СПШ: 1. Партыйна-савецкае, 2. Пропагандысцкае, 3. Газэтнае, 4. Комсамольскае, 5. Польскае, 6. Яўрэйскае. Магілёўская СПШ: 1. Партыйна-савецкае, 2. Пропагандысцкае, 3. Газэтнае, 4. Комсамольскае.

Віцебская СПШ: 1. Партыйна-савецкае, 2. Пропагандысцкае, 3. Комсамольскае, 4. Газэтнае, 5. Латыскае.

Увага 1: Комсамольскае аддзяленьне разьлічана на падрыхтоўку орг-і прапработнікаў буйных комсамольскіх колектываў прадпрыемстваў, колгасаў і саўгасаў з аднагадовым тэрмінам навучаньня, усе астатнія аддзяленьні—з 2-х гадовым тэрмінам навучаньня.

2. Аддзяленьне партыйна-савецкае рыхтуе работнікаў: орг., парт., агітмас., і савецка-гаспадарчых. Пропагандысцкае—прапагандыстаў для буйных прадпрыемстваў, саўгасаў і колгасаў.

Газэтнае—рэдактаров шматтыражак, другіх работнікаў рэдакцый раённых газэт і інш.

Комсамольскае і латыскае аддзяленьні ў Віцебскай СПШ пачынаюць працаваць з 1 студзеня 1933 г.

3. Паступаючыя ва ўсебеларускія саўпартшколы таварышы павінны адпавядаць наступным правилам прыёму:

а) На ўсе аддзяленьні СПШ (апрача комсамольскага) прымаюцца рабочыя і колгаснікі, члены КП(б)Б, са стажам ня ніжэй 1-га году і вытворчым стажам ня ніжэй 3-х год.

Увага: У паасобных выпадках дапускаюцца кандыдаты партыі. На газэтнае аддзяленьне прымаюцца ў першую чаргу ўдарнікі, рабселькоры, члены КП(б)Б.

б) На комсамольскае аддзяленьне прымаюцца рабочыя і колгаснікі, члены КСМ, са стажам ня менш 3-х год і вытворчым стажам ня менш 2-х год. Перавага аддаецца членам і кандыдатам КП(б)Б.

в) Ад паступаючых у саўпартшколы патрабуецца ўменьне бегла чытаць і пісаць, ведаць чатыры дзеянні арытмэтыкі над цэлымі лічбамі, аўладаньне агульна-політычнай падрыхтоўкай у аб'ёме 2-х гадовай ВСПШ, орыентацыя ў апошніх пастановах партыі, XVII партканфэрэнцыі, XIV зьезду КП(б)Б.

Увага: Курсанты завочных саўпартшкол прымаюцца на першы курс бяз іспытаў, а скончыўшыя 1-шы курс ЗСПШ—на 2-гі курс.

4. Адбор курсантаў ва ўсебеларускія саўпартшколы праводзіцца камісіямі, якія арганізуюцца пры ГК і РК КП(б)Б. Працу па адборы камісіі павінны скончыць да 15 ліпеня, да гэтага-ж тэрміну матэрыялы павінны быць прадстаўлены ў адпаведныя саўпартшколы.

5. Ад паступаючых патрабуецца прадстаўленьне наступных дакументаў:

а) Камандыроўка ад гаркому, ці райкому КП(б)Б.

б) Анкета для паступаючых у СПШ, засьведчаная ГК РК КП(б)Б.

в) Характарыстыка, даная адпаведнай партарганізацыяй (ячэйка, партколектыў, ячэйка КСМ і г. д.).

г) Дакумант аб узросьце і стане здароўя.

д) Дакумант аб адносінах да вайскавай службы.

е) Надпіска аб тым, што правілы прыёму наступаючаму вядомы.

6. Пры саўпартшколе ствараюцца мандатныя комісіі для перагляду кандыдатур паступаючых і дапушчэння на іспыты з прадстаўнікоў СПШ, прадстаўніка парткаляктыву СПШ, гаркому КП(б)Б, гаркомолу і гарполітасъветы.

Мандатная комісія сваю работу праводзіць да 25 ліпеня, а з 25-га ліпеня да 30 верасня саўпартшколы разгортваюць паўмесячную дасаўпартшкольскую падрыхтоўку.

Таварышы, залічаныя на саўпартшкольскую падрыхтоўку, у верасні выклікаюцца на праверачныя канфэрэнцыі, дзе канцаво вырашаецца пытанне аб залічэнні іх курсантамі.

Увага: Менш падрыхтаваныя будуць выклікацца на месячную падрыхтоўку, добра падрыхтаваныя толькі на іспыты ў канцы верасня.

7. Заняткі у саўпартшколе пачынаюцца з 1 кастрычніка 1932 г.

Увага: Залічаным таварышом мясцовыя арганізацыі павінны прадставіць месячны адпачынак і пэнсію за месяц наперад (пастанова Наркомпрацы № 29—30 г.).

Праезд паступаючых за кошт тых, хто камандыруе, у абодва канцы.

8. Школа прадстаўляе інтэрнат, харчаванне, вучэбную плошчу, стыпендыю. Сямейныя курсанты дадаткова атрымліваюць сямейную стыпендыю у залежнасці ад іх утрыманцаў і матэрыяльнай забяспечанасці.

Увага: Школа не бярэ на сябе абавязак па прадастаўленні кватэр сем'ям курсантаў.

9. З мэтай максымальнага набліжэння падрыхтоўкі кадраў да тых іх вытворчасці, дзе будуць працаваць курсанты, саўпартшколы арганізуюць падрыхтоўку, выходзячы з наступнага вытворчага прынцыпу.

Гомельская СПШ рыхтуе кадры па ўказаных вышэй аддзяленнях для прамысловасці і чыгункі.

Віцебская СПШ—для ільнаводчых раёнаў.

Магілёўская СПШ—для жывёлагадоўчых раёнаў.

10. Контынгенты на асеньні набор устанаўляюцца наступныя:

Гомельская СПШ—250 чал., з іх на комсамольскае аддзяленне—40 чал., газетнае—60 чал., партсавецкае (з нац. аддз.)—90 чал., пропагандысцкае—60 чал.

Віцебская СІШ -150 чал., з іх на комсамольскае—30 чал.
(з 1 студзеня 1933 г.), газэтнае 30 чал., партсавецкае —30 чал.,
пропагандысцкае—30 чал., латыскае—30чал.).

Магілёўская СІШ 210 чал., з іх на комсамольскае 40 чал.,
газэтнае—50 чал., парт.-сав.—60 чал., пропагандысцкае—60 чал.).

11. Разьвёрстка для раёнаў у адпаведныя саўпартшколы ра-
заслана па райкомах.

Заг. Культпропу ЦК КП(б)Б—**Чарнушэвіч.**

Заг. сектару Пропаганды Культпропу ЦК КП(б)Б—**Балабанаў.**

РЭДКАЛЕНІЯ	{	ЗАЛАТУХІН.	АДКАЗНЫ	{	ЗАЛАТУХІН.	
		УЛАЗАЎ.				РЭДАКТАР
		СЯМЁНАЎ.				
		ГРЫЦКЕВІЧ.				
		КЛІМАЎ.				
		ГУРВІЧ.				

Адрас рэдакцыі: Менск, Чырвонаармейская, ЦКК КП(б)Б,
пакой № 51

З Ы М Е С Т

Стар.

Перадавая — Марксыска-Ленінскае выхаванне на ўзровень задач сучаснага этапу соцыялістычнага будаўніцтва	3
---	---

Тэхпропаганда

Пісман і Гіршгорн — Ствараем кадры пролетарскай інтэлігенцыі	7
--	---

Вопыт месц

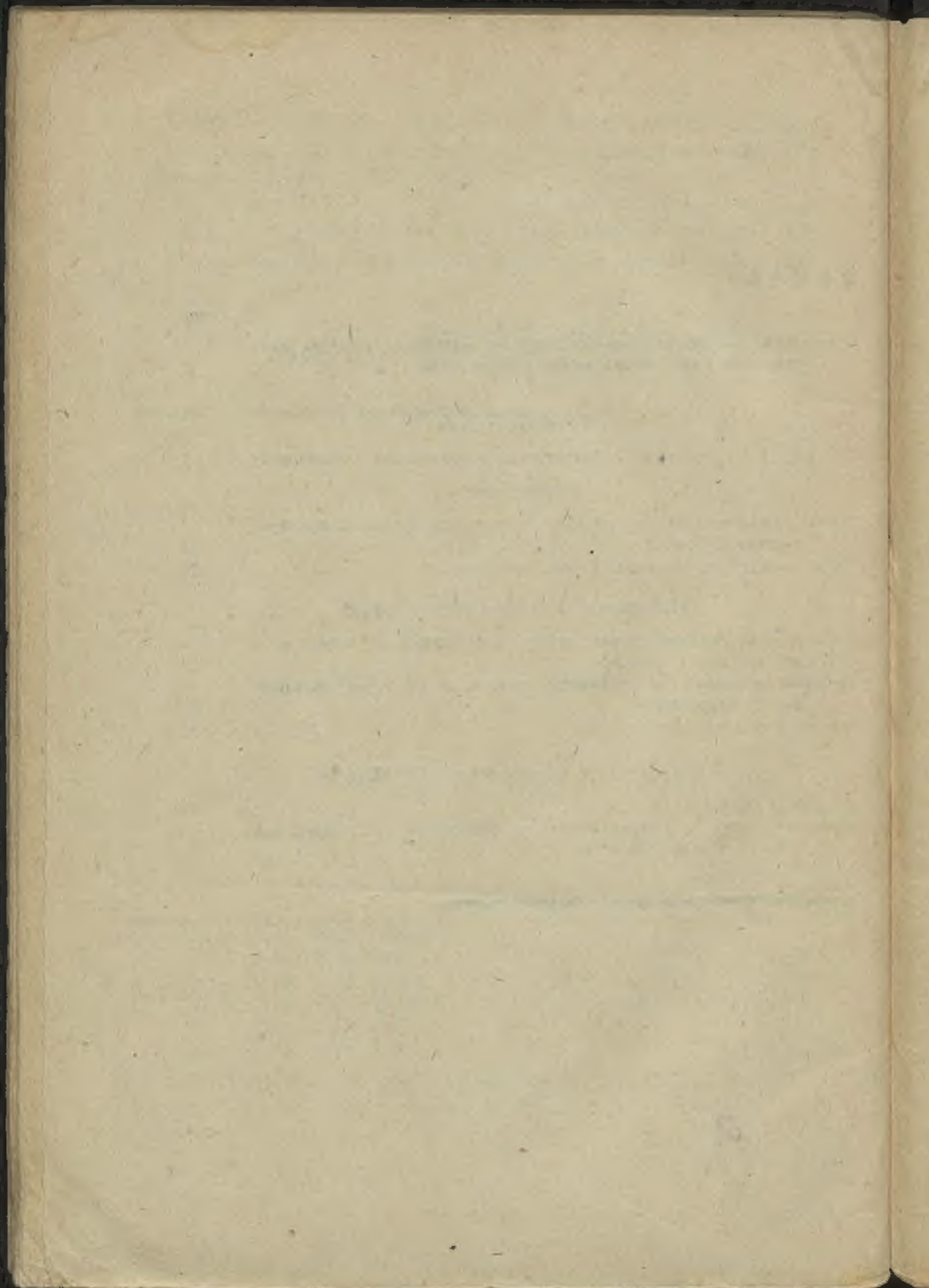
Брыгадзір — 3 матэрыялаў абследавання партасъветы на прадпры- емствах г. Менску	13
Д. О. — Супроць педанцэнкі работы пропгруп	20

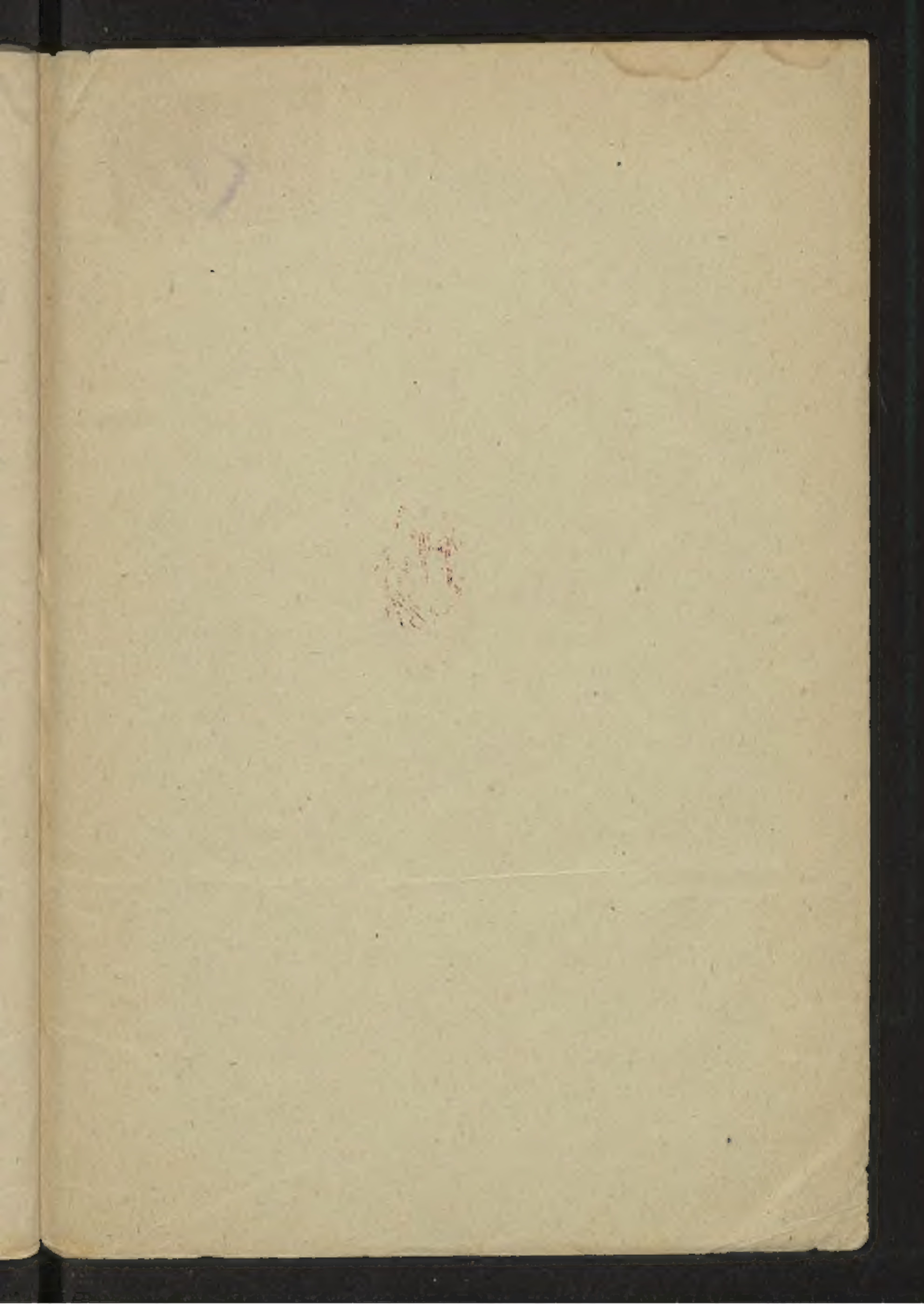
Програмы і мэтад распрацоўкі

Вучэбны плян 10-дзенных курсуў-канфэрэнцый нізавога партактыву заво- даў, колгасаў і саўгасаў	22
Програма па арганізацыі і мэтадыцы партасъветы для курсаў пропаган- дыстаў і партактыву	25
Програма па політэкономіі	34

Дырэктывы Культпропу ЦК КП(б)Б

Аб рабоце ВСПШ	45
Правілы прыёму ў асеньні набор ва ўсебеларускія саўпартшколы Гомелю, Магілёва, Віцебску	47

ЦАНА 20 кап.

1314

80000002378265

